

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 4 1 D, od 10—15 petih vrst 4 1 D 50 p, večji inzerati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicani petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženski ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročitvah od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema in podpisane in zadostne frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
 v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
 Poština plačana v gotovini.

„Slovanski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 V Jugoslaviji:
 celoletno naprej plačan . . . D 120—
 polletno 60—
 3 mesečno 30—
 1 10—
 V inozemstvu:
 celoletno D 216—
 polletno 108—
 3 mesečno 54—
 1 18—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 25% po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Protičeva akcija.

V zadnjem času so priobčili razni beogradski listi vest, da pride takoj po končanih poročnih svečanstvih do vladne krize in da tudi ni izključena sprememba režima.

V kolikor so te vesti točne, v Ljubljani ne moremo presoditi, znano pa je, da tle v vladni večini že dlje časa krize, ki bi morda že zdavnaj buknila na površje, ako bi politiki v vladni večini ne vodili ozirni na bližajočo se kraljevo poroko.

Eno je gotovo, da je treba v doglednem času računati za vladno krizo. Drugo vprašanje pa je seveda, če bo vladna kriza imela za posledico tudi izpremembo vladnega režima. Listi, ki napovedujejo izpremembo vladnega režima, so vzeli za podlago svojim prorokovanjem najbrže akcijo, ki jo je pravkar uvedel Stojan Protić.

Pretekli teden je namreč Protić nepričakovano odpotoval v Zagreb, da stoji v stik s hrvatskimi politiki, predvsem z onimi, ki pripadajo hrv. bloku. Ali je to storil na svojo roko, ali morda na podbudo od kakšne druge strani, je težko reči. Kakor pa stvari sedaj stoje, je vsekakor odločilna verzija, da bi bil za to akcijo noblaščen, kakor to predstavljajo gotovi listi, od najvišjega mesta.

Že dejstvo samo, da je Stojan Protić odpotoval v Zagreb v politični misli, je napotilo nekatere liste, da so bili napovedovati bližnji preokret v državni politiki in slikati situacijo tako, kakor da bi stali že na predvečer rešitve hrvatske krize.

Toda, kakor se zdi, so stoneli vse te kombinacije na napačnih premisah. Ni nobenega dvoma, da je imel Stojan Protić namen in tudi resno voljo na svoj način razvojljati gordijski vozlov hrvatskega vprašanja, ali vse kaže, da njegov recept za razvojljanje tega težkega in delikatnega vprašanja ni našel odobrenja pri drugem pogodniku, ki prihaja pri tem v poštev, pri hrvatskem bloku, t. j. pri Stjepanu Radiću. Protičeva akcija se je torej ponesrečila že v prvih povojih.

To se da sklepati iz Radićevega glasila „Slobodni dom“, v katerem

Stjepan Radić precizno in koncizno izjavlja, da nima namena, da bi se s Protićem pogajal na kakršnekoli temelju o rešitvi hrvatskega vprašanja. Doslej je živel Stojan Protić v domišljiji, da mu je treba samo iztegniti roko in Radić bo jo takoj sprejel, ne oziraje se na to, kakšne ponudbe mu Protić donaja glede rešitve in ureditve hrvatskega problema. Radićeva izjava pa ga je podučila, da se Radić čuti v svojem položaju kot diktator hrvatskega bloka tako močnega, da se mu ni treba več pogajati niti s Stojanom Protićem, ki ga je preje slikal za edinega prijatelja hrvatskega naroda med srbskimi politiki, kot edinega, s katerim se Hrvati še lahko pogajajo.

Protić se je sedaj prepričal, da tudi radi njegovih lepih oči Radić neče odnehati od svojega stališča, ki si ga je v zadnjem času ubil v glavo. Radić mu je glasno in jasno izjavil, da smatra Hrvate za poseben narod, ki nima nič skupnega niti s Srbi, še manj pa s Slovenci, izjavil mu je, da hočejo Hrvati za vsako ceno, da ostanejo država, političen in kulturni faktor zase, ki hoče imeti svojo lastno državo.

Na tej podlagi seve tudi Protić ne more več razpravljati z Radićem, ker bi pomenjalo žrtvovati mlado našo državo, ako bi se hotel na tem temelju pogajati in sporazumeti z Radićem in njegovimi somišljeniki. Protičeva akcija je torej doživela fiasko. Hrvati nečejo v lovo, v katero jih je skušal izvabiti še včerajšnji Radićev ljubavnik Protić. Ali bo Protić še nadaljeval svojo akcijo, ali bo poskusil svojo srečo tudi, kakor je bilo napovedano, še med Slovenci.

Kakor je položaj sedaj, je na računati s tem, da bo tudi Stojan Protić ob koncu koncev prišel do prepričanja, da predstavlja hrvatski problem danes vprašanje, ki ga ni več mogoče rešiti potem enostavnih pogajanj med dvema politikoma, marveč samo potem obseznega in izčrpnega sporazuma med obema plemenoma.

— O —

Dr. Ot. Pirkmaier.

O državni upravi.

Čas, v katerem živimo, bo dal proučevalcem kulturne zgodovine našega naroda in naše države priliko za celo vrsto interesantnih in značilnih ugotovitev. Brezdvomno je, da se velik del naroda in to žal tudi naša inteligenca danes ne zaveda dovolj globoko, da nas večje posebne dolžnosti do države zleži v duhu, ko se polagajo temelji cellega našega bodočega javnega življenja. Gotovo ni prav, da nam minejo ti zgodovinsko-važni trenutki, ne da bi se zbudil v nas pravi interes za vprašanja, o katerih bo pisala kulturna zgodovina dolga poglavja in ki jih bodo naši potomci podrobno proučevali, dočim nam sodobnikom tega zanimivega časa, valed skrbni za vsakdanjosti mine, jo skoro neopazeno dogodijo in pojavi, ki tekmujejo med seboj v pomenu. Kakor omenjeno, najdemo opravčilo za to sicer obžalovanja vredno dejstvo v težavah, katere prenašamo v gospodarskem oziru in katere večje naše sila drugod. Našo duševno energijo uporabljamo za stvarjenje trenutnih vrednot in želih smo se navadili, da se zadovoljujemo z najskromnejšim učinkom, ki je preračunjen čisto le za moment in nam pri tem ne pride niti do zavesti, kako neekonomično smo postopali s svojo energijo.

To najdemo v zasebnem življenju, pa tudi pri naših državnih imamo občutek, da jim gre čisto v prvi vrsti za to, da prebradejo težave od trenutka do trenutka. Vsi smo nagnjeni delati na to, da se tako potratna energije odpravijo, da se uredi sistematično naše javno življenje in tako spravi razvoj države na sigurnejši tir.

Prvi korak je bil storjen z ustavo. Ne spušča se v podrobno oceno vidov, dandanašnega osnovnega zakona četudi vem, da je ta tudi le produkt človeškega, zmoči te podvrženega duha. Vsekakor pa moramo priznati, da je z ustavo storjen prvi in najtežji poskus spravi naš državnostroj na trdne temelje, na katerih je mogoče vse panoge javnega življenja urediti tako, da ne bomo skakali brez cilja nad brezdnim od skale do skale, marveč horkali po trdi cesti pravega smotira naproti.

Ustava sama se ne vsebuje vseh določil, po katerih bi se uredil naš državni organizem, temveč je kakak širok okvirni zakon, ki vsebuje temeljna določila o ustroju države, prepuščajoč podrobnosti posebnim zakonom, ki so v ustavi napovedani in po večini celo glede uzakonjenja vezani na določene roke. Današnje politične razmere upra-

vičujejo slednje. Zato je prav, da so imeli zakonodajalci pred očmi zle posledice, katere povzroča zavlačevanje ureditve naših notranjih prilik.

Notranja državna ureditev se kaže v upravi države. V tem pomenu obsega uprava najširši pojem. Državo urediti pomeni upravo pa je mogoče le po določenem sistemu in tako, da se deli delokrog po gotovih načelih, ker sicer ne more biti govora o ureditvi države in še manj o redu v državi. Ta ureditev se mora opirati na neko avtoriteto, na vrhovno suvereniteto v državi. Ustava imenuje to najvišjo instanco, na kateri bazira državna uprava v najširšem pomenu besede, državne oblasti (člen 45) ter razločuje zakonodajno oblast (člen 46), katero izvršujeta kralj in narodna skupščina skupno, upravno oblast v ožjem pomenu besede (člen 47), katero izvršuje kralj po odgovornih ministrih, in sodno oblast (člen 48), katero izvršujejo sodišča.

V oddelku o upravnih oblastih se govori o ministrskem svetu (čl. 90), ki je neposredno podrejen kralju, in katerega tvorijo vsi ministri. Ministri načelujejo posameznim strokam uprave. Posamezne upravne stroke niso v ustavi navedene in tudi ne posamezni ministrski resorti. Stvarni delokrog uprave torej v ustavi ni točno označen in manjka tudi delitev upravnega delokroga na posamezne ministrske resorte.

Teritorialni delokrog je deljen v čl. 95, ki pravi, da se uprava v kraljevini izvršuje po oblastih, okrajih, okrajih (srezih) in občinah. Ustava napoveduje administrativno razdelitev države potom zakona ter določa, da se vrši porazdelitev oblasti po prirodnih, socialnih in ekonomskih prilikah. Indirektno je določena tudi meja teritorialnega obsega oblasti s tem, da ne sme imeti nad 800.000 prebivalcev.

Ta zakon o administrativni razdelitvi države je dovršen.

Uprava se pa ne deli le po stvarnem in teritorialnem delokrogu, temveč tudi po tem, ali je pridržana državnim oblastvom oziroma od nje postavljenim organom ali pa prepuščena samoupravnim izvoljenim organom. V tem pogledu določa člen 96 ustave, da se ustanovlja za posle krajevnega, občinskega, okrajnega in oblastnega značaja krajevna, občinska, okrajna in oblastna samouprava, urejena po volilnem načelu. Četudi so sprejete pod pritiskom političnih razmer v ustavo podrobneje določbe o samoupravi, ta določila vendar niso izčrpana, temveč

se naj spopolnijo s posebnimi zakoni. Sem spada zakon o oblastni in srezki samoupravi, ki je istotako izdelan ter čaka na uzakonjenje potom kraljeve uredbe. Glede občinske samouprave imamo že v veljavi nova občinska volilna reda, materijelne določbe pa nudijo radi raznolikosti dosedanje občinske uprave v posameznih delih države toliko težav, da ne moremo upati na skorajšnjo uzakonjenje enotnega občinskega zakona.

Materijelna določila o državni upravi, kolikor jih vsebuje ustava, nam prinese zakon o obli upravi, ki je po sprejetju v zakonodajnem odboru pripravljen za uzakonitev odredbenim pottom.

Iz stvarnega vidika sploh, posebno pa z ozirom na trenutno notranjo položaj je ta zakon za nas največje važnosti.

VPRAŠANJE ŠVICARSKEGA KREDITA JUGOSLAVIJI.

— Bern, 4. junija. (Izvirno.) Pod predsedstvom zveznega svetnika Schultthesa se nadaljuje posvetovalništvo z zastopniki švicarske industrije in bank glede sklepa trgovske pogodbe z Jugoslavijo. Istočasno se vršijo posvetovalništva glede garancijskega kredita Jugoslaviji. (Kakor znano, je Schultthes pričel že v Genovi trgovska pogajanja z našo delegacijo.)

KONGRES BOLGARSKE ZEMLJEDELJSKE STRANKE.

— Sofia, 2. junija. (Izvirno.) Včeraj je bil zaključen kongres bolgarske zemljedelske stranke, ki je trajal tri dni. Šef stranke ministrski predsednik Aleksander Stambolijski je podal obširen ekspozé o notranji in zunanji politiki. Kongres je soglasno odobril poročilo in potrdil Stambolijskega kot šefa vlade in stranke. Kongresa zemljedelske stranke sta se udeležili tudi deputaciji poljske in češke agrarne stranke. Poljski deputaciji je načeloval bivši min. predsednik Witosz, češki pa podpredsed. agrar. kluba Mašata.

PODPISANI UKAZI.

— Beograd, 3. junija. (Izvirno.) Kralj je podpisal ukaz o zakonu glede glavne kontrole in o volilskih spisih.

G. Puccini: Triptih.

Skiki.

V Florenci 1. 1299. zjutraj ob 9. Buoso Donati leži med svečami na mrtvaški postelji; okoli njega pa jokajo sorodniki, le mali Gerardino se igra z zogo, prekucuje stole in kot otrok ne razume smrti. Naenkrat pove Betto, da je rajnik volil vse imetje menihom in samostanu. Sorodniki ostrme, skočijo pokonci, iščejo poslednjo voljo, testament; Betto pa krade. Vse premečejo; odpirajo omare, iščejo pod posteljo; pergamenti in papirji lete po zraku. Končno najde mladi Rinučo oporoko; ozenil bi se rad s Skikijevo Lauretto, ako je dovolj podedoval. Stara teta Zita raztrga zavoj, in testament leži pred njo. Rinučo pa pošlje Gerardino po Skikija. Vsi žele, da so podedovali rajnikovo hišo ali mline ali mulo; vsi naenkrat čitajo in bkamené. Simon je bil prižgal pravkar tri nove sveče, a zdaj upihne prav vse. Ničesar niso podedovali, zakaj rečnica je: univerzalni dedič je samostan!

Sorodniki besne, dirjajo po sobi in tulijo. Menihi naj se masé, a oni so siromaki! Začno jokati. Ali pa ni mogoče, testament ignorirati? Simon, bivši podedá, meni, da ne. Rinučo je prepričan, da bi mogel prav svetovati le Skiki, oče ljubljene Laurette. Vsi se proti predlogu; Skiki je kmetijski pritepenec. Rinučo pa ga hvali: »Moder je, svet; pozna zakonik do pike. Ogromen nos ima, a tudi ogromne močgane. Kmetije, ki so prišli v Florencio, so ustvarili florenško slavo in moč. Zato ne zanižuj kmetov! Žive naj kmetje in Giazni Skiki!»

In vstopita Skiki in hči Lauretta. Skiki takoj opazi komedijo, ki jo igrajo lakomniki, a glumi sožalec. Stara Zita napade Skikija, naj izjane z beraško hčerjo, a Skiki ozmerja Zito in hoče hčer ponosno odvzeti. Rinučo miri in mu pokaže oporoko. Svetuje naj, reši, če se da sploh še kaj rešiti! Skiki pa se dela razžaljenega. Seže ko mu zagrozi hči Lauretta, da se usmrti, ako ne pomaga, vzame Skiki testament in ga študira.

»Ni pomoči! Vsi so obupani, najbolj pa zaljubljenca. A Skiki študira znova, leta gor in dol, in sorodniki za njim.

»Ni pomoči! Vsi omahnejo na stole; zbogom vse naše!

»Vendar! Vse oživi. Kako? Nihče se ne vé, da je Buoso umrl. Napravi se nov testament! Odnesejo mrtveca in vse sveče, a Skiki leže v postelj kot bolnik.

Tedaj pride zdravnik Spinello; a na vratih ga zavrnejo:

»Buoso je boljši! Zdj spi! Racinovo olje... (v orkestru: tilililó!)... ga je rešilo...« Zdravnik bi rad videl svoj čudež, a bolnik (Skiki) ga odkloni s postelje: »Mir! Zdj ravno spim. Zvečer pridite!« — Zdravnik odide, in zdaj pošljejo po notarja.

Skikija urno oblečejo v spalno obleko in zavijejo tako, da ga ni spoznati... Zdj se napiše nova oporoka; vsi sorodniki so veseli in skušajo Skikija podkupiti. Kakšna sreča, ko ostoparijo samostan! Kako lepo, če so si sorodniki tako bratovsko vdani! Toda vsakdo upa, da bo glavni dedič. Tedaj zavzvi: »Joj, vse je izgubljeno!« — Ne, le stotnikov samorec je utonil. Ah, requiescat in pace! Znova se začne sorodniki prič.

kati, a Skiki jih potolaži: »Vse kakor želite!»

Končno je Skiki preobleden kot Buoso, miza je za notarja pripravljena, soba pospravljena. Tedaj opozori Skiki: »Pomnite! Ponarejalcem testamenta grozi zakon, da se mu odeda deenica in ga pošljejo v pregnanstvo! Zato molčite!« — Vsi zapojejo staro florentinško peem izgnanca kaznenca...

In pridejo notar s pergamentom in pečatnikom ter dvema pričama. Skiki glumi na smrt bolnega Buosa in narekuje oporoko. Za pogreb le 2 gld, samostanu le 5 lir... in vsakemu sorodniku enako vsoto in še jedno posvečeno po vrhu... »A mulo Skikiju!« (Ha, lopov, slepar!) »In hišo v Florenci Skikiju!« (O, cigan tatinski!) »In mline prijatelju Skikiju!« (Strašno!) Sorodniki besne...

Toda notar jih pomiri in se posloví. Sorodniki pa planejo na Skikija, ki jih s palico nažene iz hiše, ki je zdaj njegova. V naglici se plenijo ter zbeže pred njegovimi udarci kričeč in zmerjajoč. Srečna pa sta Rinučo in Lauretta, saj zanju je Skiki osleparil vse druge samogoltniže.

In Skiki se obrne k publiki ter pravi: »Zdj na recite, dame in gospodje, le ki mogoče bolje razdeliti Buosove zlatnike, kakor sem storil to jaz! Za to prednost so me poslali v peklo... no, naj bo! Toda veliki oče Dante vam končno dovoljuje vendarle, da mi, ker sem vas razveselil, dovolite olajševalno okoliščino!»

Tako originalno se zaključí »Triptih.«

Naj bi prinesel naši operni publiki čim najlepšega užitka! Dr. B. —

Louisa de la Ramée (Ouida):

Knežinja Vjera.

Roman.

Toda Corréze je bil raztresen in ni se mogel iznebiti misli: Zakaj — zakaj nisem rešil tega otroka njegove matere!

XII.

Med zalivom Villafranca in Eza se je dvigala bela, od solca obsevana hiša z vtirvi; v njih so v najdražjih mesecih leta cvetele vrtnice in so zorele oranže.

Počasnji, utrjenih korakov je stopala po dragocenih nasadih mlada, lepá, a blede žena. Njena baržunasta obleka olivne barve se je vlekla za njo po tleh. V rahlo zavozlanih lasih je tičala zlata puščica, težki nizi biserov so ji viseli okrog vratu. Vse ženske sveta so ji zavdale zaradi njenega bogastva.

Bila je Vera Herbertova, — sedaj knežinja Vjera Zurova. Loris je hodil poleg nje in ravnal svoje korake po njenih. Sicer ni bilo nikogar, da bi bil videl bolest in stud na njenem obličju. »Samo teden dni!« si je mislila. Samo teden dni jo je ločil od dne, ko se je onesvestila v ruski kapeli. Šele sedemnajst let je bila stara, toda njena mladost je pokopana za večno. Vsak dan si je ponavljala: »Kako sem mogla? Le kako sem mogla?« — In krivda materina se ji je zdela najpoderjši zločin sveta.

Smatrala se je za večno izgubljeno. Kar se je zgodilo, se ne da z ničemer na svetu več izbrisati. Nihče ji ne more vrniti veselja do življenja in spoštovanja do same sebe.

»Niti sam Bog me ne more rešiti, si je mislila v bridkosti svojega srca. In počasi je stopala po terasah samnitja, razmišljajoča, kako dolgo more po vsem tem še trajati njeno življenje. Sovražila je ves sijaj okoli sebe, vsi dragoceni darovi, ki so jih nakupili okrog nje, so se ji zdeli zramotne žalitve, častitke ljudi zasmehovanje. Trpela je za zavest, da se je prodala.

In samo kratek teden je od tega! Ko je tako razglabljala, je maloma zaslišala na mramornati terasi za seboj težke korake. Njen mož je prihajal.

»Pokvarite si svoje polti: v senco bi morali iti, je dejal in stisnil obrvi, kajti prežni ni, kako se je združila, ko jo je nagovoril.

Brez ugovora je stopila s solca v senco visokega grma, kjer je stal med cvetočimi centifolijami kip vatikanskega Kupa da brez rok.

»Bledi ste. Ta obleka je pretežka. Kako vam ugaja ta prostor?«

»Meni?« Začudenje obupa je done lo iz njenega glasu.

»Dac, je odgovoril. »Poznam žensko, ki bi dale svojo posmrtno blaženost, da bi mogla živeti tu. Vi pa se vedete, kakor da ste v ječi! Ali bo to vedno tako?«

»Prostor je jako lep, je dejala tiho. »Ali sem se mar pritoževala?«

»Nikdar se ne pritožujete. In prav to me draži. Nemi ste, kakor ta mramornata soha. Včasih se v vaši bližini obajim samega sebe, bojim se, da bi postal brutalen.«

Molčala je in si mislila: »Tisočkrat rajša sprejemam njegovo surovost nego njegove nežnosti!«

Prvi dan kraljevih poročnih svečanosti.

Svečan sprejem angleške in španske delegacije.

— Beograd, 6. junija. (Izvirno.) Prestolnica Srbov, Hrvatov in Slovencev si je včeraj na vse zgodaj ob krasnem vremenu nadela svečano obleko, da dostojno in sijajno sprejme vse tuje delegacije, ki pridejo na kraljevo poroko. Vse ulice so okrašene z domačimi državnimi in romunskimi zastavami. Povsod je živahno vrenje. Po glavnih ulicah se gibljejo v raznih skupinah množice naroda, nekatere v prekrasnih narodnih nošah. Že včeraj jutraj so v kratkih presledkih po železnici in po Donavi oz. Savi prihajale v prestolico številne deputacije, delegacije raznih javnih korporacij in društev in številne množice naroda.

Iskren in sijalen sprejem francoske delegacije, ki je prispela v Beograd že 3. t. m. ob 20.20. Francosko delegacijo vodi maršal Franchochet d'Esparay, prideljen mu je admiral Ventry, dalje bivši odpravnik poslov Fontaine, adjutant Hiller z damami. Na kolodvoru je francosko delegacijo v imenu Nj. Vel. kralja pozdravil prvi adjutant general Hadžić, v imenu vlade pa minister zunanjih poslov dr. Ninčič in minister vojne in mornariške general Vašič. Zvečer v soboto je bil prirejen francoski delegaciji časten večer v hotelu »Srpski kralj«.

Včeraj pa je bil naravnost veličasten in sijalen sprejem zastopnika angleškega kralja vojvode Yorkskega in sprejem španskega infanta Alfonza in infantinje Beatrice. Že ob 5. popoldne so nepregledne množice napolnile vse glavne ulice, po katerih je šel sprejem po stopah na novi dvor. Straže in vojaški kordon so komaj vzdrževali naval množice. Vse ulice tako ulica Nemanje ulica Miloša Velikega in kralja Milana so bile prenapolnjene raznovrstnega sveta. Na kolodvoru so se pred prihodom visokih gostov zbrali vsi dostojanstveniki, civilni in vojaški. Na kolodvoru so pričakovali goste v imenu vlade namestnik ministrskega predsednika minister Trifković in minister dr. Ninčič in minister vojne general Vašič. Na kolodvoru je bil dalje navzoč ves diplomatični kor. vsa generaliteta, osobe angleškega poslanstva in številna angleška kolonija.

Na kolodvoru so bili prvi prihodu prisotni tudi vsi člani kraljeve rodbine. Došli so na kolodvor Nj. Vel. kralja Aleksander I., knez Arzen, knežinja Jelena in princ Pavle. Ob 20.20 je prispel na postajo vlak. Iskren je bil pozdrav visokih gostov od strani naše kraljevske rodbine. V dvorni čakalnici so bili mesečno predstavljeni posamični dostojanstveniki. Častna četa je med tem igrala angleško, špansko in našo državno himno. Po končanih formalnostih so vsi gostje v veličastnem sprejmu odšli v novi dvor. V okrašenih avtomobilih so se odpravili kralj in vojvoda Arzen in španski infanti Alfonz, v tretjem kneginja Jelena in infantinja Beatrice in v četrtem princ Pavle in princesa Kira. Na čelu sprejema je šahala konjeniška garda močna dva eskadrona s fanfaristi, ki so ves čas do kraljevega dvora naznanjali prihod visokih kraljevih gostov. Sprejem je bil naravnost veličasten in množice so viharno, navdušeno pozdravljale kralja Aleksandra in njegove goste. Veličasten pa je bil prizor pred novim kraljevim dvorcem.

Uganil je njene misli. »Ljubim vas,« je dejal z zagrizenim povdankom in brez razburjenja. »Vedeti morate to. Kajti storil sem vse, da vam dokazem svojo ljubezen.«

»Bili ste jako radodarni, monseigneur!«

»Monseigneur! Vedno monseigneur! To je smešno. Vaš mož sem. Le kdo bi našel nekega izraza zama. Kaj vas ovira, da niste srečni? Vse imate, kar si morete želeli. In če vam je ostala kakšna želja neizpolnjena, izpolnim vam jo, pa naj si bo še tako nenavadna. Ker ljubim vas — vi kamentiti otrok.«

Sklonil se je k njenim ustnicam, in lahko je vztrepetala, a se ni premaknila. Odtrgal je vrtnico in se ni dotaknil z njo za hip bisernega nakita in nežnega vratu; potem jo je zagnal z razdraženo kretnjo v morje.

»Vrtnice vam ne pristojajo. Vi ste kip. Tu je dolgočasno. Na Rusko odpotujemo.«

»Kakor želite —«

»Kakor želim! Ali mi vse življenje ne privoščite druge besede? Kako naj človeka veseli, da dela po svoji volji, ako ne naleziti niti na najmanjšo opozicijo? Recite mi, da sovražite led in sneg, potem vam morem vsaj prisesti, da led in sneg raj v primeri s temi bolehalimi palmami in grdimi ovčicami. Ali ne ljubite ničesar na svetu? Kdo vam je poslal nakit z metuljem in plamenom?«

Ves obširni prostor so zavzele nepregledne množice naroda, ki so prihod kraljevih gostov posebno na tem mestu burno pozdravljale. Ovacije kralju in gostom so bile jako veličastne in se niso mogle z lepa poleči.

Zvečer je bila na dvoru na čast kraljevim gostom prirejena intimna večerja.

PRIHOD DR. BENEŠA V BEOGRAD.

— Beograd, 6. junija. (Izvirno.) Danes ob 8. jutraj je prispel iz Prage preko Zagreba češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš. Svoči je dr. Beneš nekaj časa ostal v Zagrebu.

SLOVO KRALJIČNE MARIJE OD BUKAREŠTE.

— Beograd, 6. junija. (Izvirno.) Iz Bukarešte javljajo: V nedeljo ob 7. zvečer je kraljična Marija v spremstvu romunske kraljeve dvojice zapustila Bukarešto. Kraljični Mariji je romunsko prebivalstvo privedilo v slovo iskrene in navdušene ovacije. Po vseh ulicah so jo ljudje pozdravljali v slovo in ji metali cvetje. Posebno iskren in ganljiv pa je bil pozdrav na kolodvoru. Kraljične tovarišice-prijateljice so jo obsule s cvetjem in ji v slovo stiskale roko. Med sviranjem narodne himne se je dvorni vlak odpravil proti Orsovi. Kamor je včeraj jutraj dospel. Noč je romunska kraljeva rodbina prebila v Orsovi na kraljevi jahti, ki odpride danes kraljično proti Beogradu. V spremstvu romunske kraljevice se nahajajo ministrski predsednik Bratić, zunanji minister Duca in general Angelescu.

— Beograd, 6. junija. (Izvirno.) Danes ob treh jutraj je posebna mornariška izvidnica pod poveljstvom kapetana Marinarića odplula do Dubrave. Za izvidnico sta ranjuto jutro odplula iz Beograda monitor »Vardar« z vojaško godbo. Pri Dobravici pozdravilo prihod romunske kraljevice Marije in romunsko kraljevo dvojico s topovskimi streli. Tudi poseben remorker reške paroplovne družbe je odplul proti Dobravici. Na remorkerju se nahajajo deputacije deklic iz Srbije, Hrvatske in Slovenije, kakor tudi številne druge delegacije, da pozdravijo nevesto.

Juljska krajina.

— Na izrednem občnem zboru političnega društva »Edinosti« dne 1. t. m. se je razpravljalo obširno o pokrajinski in osrednji organizaciji, zlasti glede na predlog goriškega odseka, da naj se ustanove tri samostojna politična društva: za Goriško, Istro in Trst. Istrani pa žele ostati skupno s Trstom. Po dolgi debati so Goričani naznanili, da sporoče svoj sklep glede goriške pokrajinske organizacije do konca junija. Predsednik dr. Wilfan je pred zaključkom zborovanja naznanil, da ne more ostati še nadalje na svojem mestu in v »Edinosti« se posvaja od članov političnega društva z željo, da naj bi nikdar ne zatonela med njimi zavest pomena, ki ga ima za naš narod v Italiji edinstvena politična organizacija.

— Goriška »L'Azione« poroča o ugodnem utisu, ki ga je napravil sprejem kraljevske dvojice v Juljski krajini. O sprejemu od strani Slovencev pravi: »Nič manj pomembno je bilo resno zadržanje Slovencev, ki niso prikrivali Njunima Velicanstva razmer, v katere jih hočejo pahnuti ekstremni elementi našega nacionalizma. To zadržanje je gotovo napravilo mogočen utis zlasti na oblasti, ki niso nikdar razumelo slovenske duše, ki bi pa sedaj rado pripisovale to zadržanje svoji politični sposobnosti in prekanjnost.«

»Ne vem.«

»In tudi nič ne slutite?«

Molčala je.

»Kaj naj pomenja?«

»Mislim, da je njegov pomen tale: človek se lahko visoko dvigne, pa vendarle v istini globoko pade.«

»Ali mislite, da ste padli, ali ste se dvignili?« je vprašal šaleč se.

»Padla sem.«

Zasmehal se je razjarjeno. »Sramotiti me hočete, lepa Vjera.«

Pogledala ga je mrzlo in mirno.

»Čemu me izprašujete?« je menila. »Nisem vas hotela sramotiti. Kvečjemu, da je veljalo sramotjenje meni.«

Hodil je nekaj časa molče semintja, trgal vrtnice s stebel in jih metel v morje. Mahoma je obrnil pogovor drugam.

»Na Rusko pojdemo. V Peterburgu pričnemo sezono. Samota je dobra za zaljubljenca, toda ne, ako je eden izmed njih kip ali angel. Sicer pa ne traja kaj takega nikoli dalje časa nego teden dni. Torej nazaj v svet! Ako ostanete še tu, bi se lahko zgodilo, da bi vas sovražil ali obojeval. A ne želim si niti enega niti drugega.« — Vrgel je novo vrtnico v morje.

»In sedaj pojdit — k zajutruku,« je dejal. »Že nočjo odpotujemo na Rusko.«

Stopala je s obrazom, obnjenim v stran ob njegovi strani k hiši. Mislila je na nekoga, ki prepeva tam v ruski gimn. Ko bi ugledala Corraza, kaj bi ji rekla? Resnice bi mu ne mogla izdati. Pustiti ga mora v veri, da si je metulj v plamenu posvetnega pohlepa opalil krila.

»Ali me ne morete pustiti tukaj?« je vprašala plaho, ko sta sedla za mizo. Odgovoril je s kratkim, ostrim nasmehom.

»Hvala za poklon. Ne, draga moja, človek se ne podaja v vse neumne in dolgočasne ceremonije svahte, da bi pustil težko pridobljeni zaklad nedotaknjen. Potrpote, morda se vas naveličamo preje kot mislite. Vsekakor pa se boste morali preje pokazati s svojimi demanti na carskem balu. Svetujem vam, ne bodite takrat preveč blede, da me ne smatrajo na dvoru za trinoga. Na vsak način ste preblede. Mama bi vam morala dati nekaj svoje šminke, ako se vam ne posreči, da si zopet pridobite svojo naravno barvo.«

Odgovorila ni ničesar. Stiskalo jo je v grlo, kakor da jo hoče zadušiti. Polozila je svojo glavo na mizo, ne da bi se je iznova dotaknila. Zvečer sta odpotovala v Rusijo.

Par dni nato so govorili v Peterburgu v višjih krogih samo o dveh stvarih — o prihodu mlade kneginje Žurove v palačo na Nevskem Prospektu, ki je bila poprej dolga leta zaprta, ter o ogromni globi, ki jo bo moral plačati tenor Corraze operi, ker je pred potekom angazmana ostavil mesto ob Nevi. (Dalje prihodnj.)

Sokolstvo.

— Tekma za prvenstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Naš prvi vsesokolski zlet se bliža s veliko naglico; na binokost je bila prva zletna prireditev: tekma za prvenstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Zlet je s tem otvorjen tiho, brez vsakega pompa; otvorili so ga naši najboljši, cvet Sokolstva. Tekme za prvenstvo so silno težke in stavlajo na telovadce ogromne zahteve; posledica tega je, da se udeležijo vedno le malo število tekmovalcev. Zadnja tekma te vrste, katere so se udeležili Jugoslovenci, je bila 1. 1912 v Pragi, pri kateri je dosegel Stane Vidmar prvenstvo. Takrat je tekmovalo 85 Sokolov, med njimi je bilo 10 Jugoslovencev. Na zletu 1. 1920 v Pragi se je vršila tekma za prvenstvo O. O. S., katere se je udeležilo le 15 telovadcev. Letos je bilo pripravljenih 11 bratov, v nedeljo jutraj ob 8. pa jih je stalo na letnem telovadščiku Sokola I. na trgu Tabor le 9. Z veseljem je počivalo oko na teh krasnih, mišastih postavah, občudovali smo jih v naporni borbi, ki je trajala nepretrgoma do pol 3. popoldan in se je nadaljevala ob pol 6. Sodila sta vestno brata Smrtin Joža iz Celja in Kuke Vilko iz Zaleca. Tekma je začela v prostih vajah in se je nadaljevala na drogu, bradlji, krogih in konju, v skoku v višino, metanje kroglice, teku in plavanju. Na vsakem orodju je bila po ena predpisana in ena poljubna vaja. Takoj od začetka je bilo opaziti, da bo borba za prvenstvo med brati Drganec, Šumi in Štukelj. Drganec je bil dolgo časa za par točk spredaj. Šumija je tiščala k tlom smola na drogu, Štukelj pa slab uspeh pri prostih vajah. Ko so po končani brodni telovadbi še skakali, je bila ta trojica skoraj enaka. Drganec je bil le za eno četrtino točke pred Štukeljem in pol točke pred Šumijem; pri metanju kroglice, teku in plavanju pa je ostala dva pusti daleč za seboj. Popoldan ob pol 6. se je tekma dovršila s plavanjem, ki pa je dopoldanski rezultat spremenila le v toliko, da je Porenta dohitel Simončiča in da mora slednji deliti z njim IV. mesto. Končni rezultat tekme je sledeči: od 150 točk je dosegel: I. Drganec Stane, Ljubljana I., župa Ljubljana I., 133 točk, 88.67 %; II. Šumi Peter, Ljubljana, župa Ljubljana, 119.5 točk, 79.67 %; III. Štukelj Leon, Novo mesto, župa Novo mesto, 113.75 točk, 75.83 %; 4. Simončič Vlado, Ljubljana, župa Ljubljana, 104.25 točk, 69.50 %; 5. Porenta Iv., Ljubljana I., župa Ljubljana I., 104.25 točke, 69.50 %; 6. Hlastan Slavko, Ljubljana I., župa Ljubljana I., 95.25 točk, 63.50 %; 7. Smole Daroslav, Logatec, župa Ljubljana I., 75.25 točk, 50.17 %; 8. Primožič Ciril, Kamnik, župa Ljubljana I., 72.00 točk, 48 %; 9. Delak Anton, Kreka, župa Tuzla 42.00 točk, 28 %. Vsi tekmovalci so Slovenci, kar s ponosom povdarjamo, izmed njih je vsem posebno imponiral br. Smole, star mednarodni tekmovalac, ki je kljub temu, da je izgubil v vojni oko in tri prste na roki, dosegel tako častni uspeh. Občinstvo, katerega ni bilo mnogo, je ves čas pazno zasledovalo potek tekme in vsi smo odšli s prepričanjem, da bodo Jugoslovenci mogli postaviti res dobro vrsto, ki bo uspešno tekmovala pri mednarodni tekmi, posebno ako se pritegne še br. Vidmarja, ki je v dobri formi, kar smo videli, ko je posekal orodje za tekmovalce. V ponedeljek zvečer se je vršil v veliki dvorani »Narodnega doma« pozdravni večer na čast tekmovalcem. Po pozdravnem govoru starost br. dr. Ravnharja, je br. načelnik dr. Murnik razglasil rezultat tekme.

— Sokol I. priredi v sredo na predvečer kraljeve poroke na trgu Tabor pozdravno društveno slavnost. Sporedni koncert društvene orkestra pri pogrnjenih mizah, nagovor, deklaracija, pevski zbor Sokola I. poje patriotske pesmi. Prostor bo svečano razsvetljen, pred glavno tribuno bo v zelenju dekorirano opreje novo poročnega kralja. Pozdravni deponujući streli bodo spomnili našo Ljubljano na veliki dogodek, ki pomeni nov korak k ojačenju naše domovine. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnine ni. Mladina ima pristop le v spremstvu in pod nadzorstvom svojcev. Vhod

rekel? Resnice bi mu ne mogla izdati. Pustiti ga mora v veri, da si je metulj v plamenu posvetnega pohlepa opalil krila.

»Ali me ne morete pustiti tukaj?« je vprašala plaho, ko sta sedla za mizo. Odgovoril je s kratkim, ostrim nasmehom.

»Hvala za poklon. Ne, draga moja, človek se ne podaja v vse neumne in dolgočasne ceremonije svahte, da bi pustil težko pridobljeni zaklad nedotaknjen. Potrpote, morda se vas naveličamo preje kot mislite. Vsekakor pa se boste morali preje pokazati s svojimi demanti na carskem balu. Svetujem vam, ne bodite takrat preveč blede, da me ne smatrajo na dvoru za trinoga. Na vsak način ste preblede. Mama bi vam morala dati nekaj svoje šminke, ako se vam ne posreči, da si zopet pridobite svojo naravno barvo.«

Odgovorila ni ničesar. Stiskalo jo je v grlo, kakor da jo hoče zadušiti. Polozila je svojo glavo na mizo, ne da bi se je iznova dotaknila. Zvečer sta odpotovala v Rusijo.

Par dni nato so govorili v Peterburgu v višjih krogih samo o dveh stvarih — o prihodu mlade kneginje Žurove v palačo na Nevskem Prospektu, ki je bila poprej dolga leta zaprta, ter o ogromni globi, ki jo bo moral plačati tenor Corraze operi, ker je pred potekom angazmana ostavil mesto ob Nevi. (Dalje prihodnj.)

— Posavsko okrožje. Sokolska župe priredi v Radečah pri Zidanem mostu dne 18. junija okrožni zlet poveljstva 10 letnice obstoja radeškega Sokola. Sodelujejo godba Z. J. Z. iz Ljubljane Po telovadbi velika ljudska veselica. Začetek telovadbe ob 3. (15. uri). Vsa sokolska bratska društva najljubše vabimo, da se blikovnega zleta kar v največjem številu udeležijo. Bratska društva, ki so stala marljivemu društvu ob njezi zibelni na strani, naj pridejo pogledat delo prvega desetletja. Poskrbljeno bo za točno in solidno postrobo. Pohitite v prijazen trg in podprite marljivo Sokola v Radečah, da bo zamogel z novimi močmi začeti uspešno delo v prid svojega naroda v drugem desetletju. Zdravo! Okrožje posavskih društev.

— D'olnja Lendava. Sokolska društva ptijskega in varazdinskega okrožja prirede v nedeljo dne 11. junija okrožni zlet v Dolno Lendavo, kjer se vrši javna telovadba in velika vrtna veselica. Pri celotni prireditvi svira bratska godba iz Središča. Ker je Dolna Lendava bratna območja postojanka, udeležite se, bratne in prijatelji Sokola, zleta v kar največjem številu. — Odbor.

— Korosko okrožje. Sokolska društva priredi dne 18. junija okrožni zlet v Prevalah. Društva in gostje se sprejemajo ob pol osmih na kolodvoru. Nato je večja in nastop in ob 15. javna telovadba na dvorišču gostilne »Alhac«. Po telovadbi se vrši veselica na letem prostoru. Vabimo vse prijatelje »Sokola«, da se v obilnem številu udeležijo te prireditve. — Odbor.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sreda, 7. jun.: Svečana predstava v proslavo poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Prolog Jugana vila najmlajša Sembrilski knez Izven.

Četrtek, 8. jun.: Zaprta.

Petek, 9. jun.: Svatha Krečinskega. Red C. B-D.

Sobota, 10. jun.: Svatha Krečinskega. Red C. Nedelja, 11. jun.: Liliom. Gostovanje Gosp. Trebuhovića. Izven.

Ponedeljek, 12. jun.: Svatha Krečinskega. Red A-B.

Torek, 13. jun.: Zaprta.

OPERA.

Sreda, 7. jun.: Svečana predstava v proslavo poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Državna himna. Tretje delanje »Luize«. Peta slika »Boris Gudonova«. Prvo delanje »Prodane neveste«.

Četrtek, 8. jun.: Svečana mladinska predstava v proslavo poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Tretje delanje »Luize«. Peta slika »Boris Gudonova«. Prvo delanje »Prodane neveste«. Začetek ob treh, ob 8. priredi Udruženje gledaliških igralcev v proslavo poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. svečani koncert. Izven.

Petek, 9. jun.: Zaprta.

Sobota, 10. jun.: Triptychon. Red A-E. Nedelja, 11. jun.: Triptychon. Izven.

Ponedeljek, 12. jun.: Zaprta.

Torek, 13. jun.: Lakme. Red F-D.

Sreda, 14. jun.: Triptychon. Red C.

— Zveza slovenskih pevskih zborov zapoje na dan kraljeve poroke, v četrtek dne 8. junija popoldne ob 5. pred gradom Tivoli par zborov. Skupna pevka vaja za nastop se vrši v sredo dne 7. junija zvečer točno ob osmih v dvorani Filharmonične družbe. Sodelovanje je za vse ljubljanske in v zvezi včlanjene zborove obvezno. Natančna navodila dobi vsak zbor posebej. — Odbor Zveze slovenskih pevskih zborov.

— Knjige Matice Hrvatske. Matica Hrvatska obhajala je knjige redovito izdajanja za god. 1920, i to: 1. Miroslav Krleža: Tri kavalirja gdičje Melanije. Staromodna pripoved iz vremen, kad je umirala hrvatska Modern; 2. Dostoevski: Solo Stepaničko. Ruski humoristični roman, preveo J. Pasarić. Članovi zakladnice nadplačuju za ove dvije knjige razliku od K 64.— Članovi prisnolci zajedno s članarinom K 74.— Knjižarska cijena ovim knjigama je K 88.— Istodobno izdala je Matica na svijet pet knjiga izvanrednih izdanja, i to: 1. Shakespeare: Ukročena goropadnica. Preveo dr. M. Bogdanović. Članska cijena K 56.—, knjižarska K 72.—; 2. Shakespeare: Na tri kralja ili Kako hoćete. Preveo dr. M. Bogdanović. Članska cijena K 40.—, knjižarska K 48.—; 3. Shakespeare: Henrik IV. I. dio. Preveo dr. M. Senoča. Članska cijena K 86.—, knjižarska K 42.—; 4. L. N. Tolstoj: Narodne priče. Preveo J. Pasarić, a ilustrirao Ljubo Babić. Članska cijena K 72.—, knjižarska K 88.—; 5. Urlic: Crte iz dalmatinskoga školstva od dolaska Hrvata do god. 1910. — I. dio do god. 1814. Članska cijena K 12.—, knjižarska K 14.—. Ove knjige naručuju članovi zakladnice izravno kod Matice Hrvatske u Zagrebu. U tu su im svrhu već poslane narudžbenice. Tko je nije dobio, može i običnom dopisom naručiti. Članovi prisnolci naručuju knjige kod povjerenika Matice Hrvatske ili izravno kod Matice. Plaća se unaprijed.

— Zikov kvartet v Nemčiji. Po poslovnem koncertu v Ljubljani je koncertni Zikov kvartet dne 20. maja v Monakovu. Koncert je uspel najsilneje. Dne 26. maja so nastopili v Würzburgu v polni dvorani in ob velikem navdušenju s strani tamonkega občinstva. Zikovci so poslali »Glasbeni Čitalnici« nekaj kritik tega koncerta, ki jih v izveščju rade volje priobčujemo: »Fränkischer Volksfreund« ugotavlja, da se mora z gotovostjo reči, da se bo ime Zikovcev, če bodo vedno igrali tako izredno lepo kot v Würzburgu, kmalu imenovalo z enakim spoštovanjem kakor imena najboljših kvartetov sedanje dobe. Poleg izvrstne solistične predizobrazbe imajo Zikovci fin umetniški čut in tako razumevanje za komorno glasbo kot samo najsilnejši kvarteti: Uspeh umetnikov je bil popoln in zaslužen. Pride čas, ko sloves Zikovnega kvarteta ne bo zaostajal za »českimi kvarteti«. »Fränkischer Volksblatt« pravi, da se zdi, kot da bi bilo v vsakem oziru se mlado kvarteto združenje poklicano postati vsesokoli vreden potomec »českega kvarteta« in nadaljevati njega staro tradicijo. Že danes obdruženo pri Zikovcih v jedro njihovega bistva segajo pravo muzikalnost, in velikopoteznost. Njihova kvarteta igra spominja čisto na zvok orkestra, tako zvočen je vsak instrument, tako jedrnat in široko začrtano njihovo razumevanje. Starejši Zika kakor tudi prav posebno izvrstni bralci se odlikujejo po nenavadno lepem povernem tonu. »Würzburger Generalanzeiger« piše, da je Zikov kvartet poklican, da ponese v svet umetnost domovine, ker stoji na taki stopni popolnosti — v tehničnem in duševnem oziru — kot se težko doseže na občutljivem polju kvarteta igre. Vojde kvarteta, vsiljivega instrimatora ali vodnika ni opaziti, vsa le-pota izvira iz enega vira: vse, kar noli in sveni, je kot vito. Orkestralno društvo, ki v godalnem orkestru zasleduje podobne smotre, nalistrenele in nalistrenele nolistrenele uspehe Zikovcev v kritično-pravični luči. Dr. Karlin.

Zbirajte znamke
za
Jugoslovensko Matico!

Dneone vesti.

V Ljubljani, 6. junija 1922.

— Čestitke na pokrajinskem nametništvu na dan poroke Nj. Vel. kralja. Na dan poroke Nj. Vel. kralja, dne 8. junija, bo po defilaciji vojske ljubljanske posadke sprejemal gospod podnamestnik dr. Baltić od 11.30 do 13. v vladni palači razne korporacije, društva itd., ki mu nameravajo izraziti čestitke povodom poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra.

— Uradni dan poroke. Na dan poroke Nj. Vel. kralja, dne 8. junija bodo vsi državni uradi zaprti in je ta dan službe prost.

— Poročne svečanosti v Ljubljani. Dodatno k sporedu poročnih svečanosti v Ljubljani dne 8. junija se objavlja, da priredi vojaška godba zjutraj ob 5.30 (polosvetih) budnico, ki krene iz vojašnice kralja Petra I. po Poljanski cesti, čez Vodnikov in Marijin trg v Prašernovo ulico, mimo Opere in Narodnega doma na Bleiweisovo cesto, nato pa po Simon Gregorčičevi ulici mimo Nunske ceste pred Zvezdo, kjer bo pred štabom dravske divizije igrala komada, nato se povrne nazaj v vojašnico. Istočasno, ko se vrši koncert voj. godbe s sodelovanjem združenih pevskih zborov pred Tivoljskim gradom, priredi ob 5.30 polnočne Salezijanska godba na Sv. Jakobu trgu koncert, zvečer ob 8. pa železničarska godba pred glavnim kolo dvorom. Ob 9. zvečer se priredi bakljada z vojaško godbo, ki krene iz vojašnice kralja Petra I. po Poljanski cesti, preko Marijinke trga pred hotel Union, čez kralja Petra trg mimo sodne palače, po Dunajski cesti, mimo glavne pošte, Opernega gledališča, po Bleiweisovi cesti, Simon Gregorčičevi in Šelburgovi ulici, nadalje po Prašernovi in Stritarjevi ulici, čez Vodnikov trg na Poljansko cesto nazaj v vojašnico.

— Poziv! V četrtek, dne 8. junija 1922. se poroči njegovo veličanstvo naš kralj Aleksander I. z Njeno kralj. Visokostjo Marijo, princesinjo romunsko. Da proslavi tudi naše mesto ta veseli in velepomembni dan kar najslavesneje, vabim vse sosesčane, da okrase že na predvečer svoje hiše in stanovanja z zastavami. V četrtek, dne 8. junija 1922. zvečer pa naj bodo okna vseh hiš slavnostno razsvetljena.

V Ljubljani, dne 4. junija 1922.

Vladni komisar:
Dr. Bogumil Snežek I. r.
— Čehosl. ministrski predsed. dr. Beneš se je včeraj, ponedeljek popoldne vozil s posebnim vozom skozi Maribor. Na glavnem kolodvoru ga je pozdravil okrajni glavar g. dr. Lajnič.

— Z univerze: K poročnim slavnostim v Beogradu sta odpotovala v ponedeljek rektor univerze, profesor dr. Gregor Krek in protektor, prof. dr. Rikard Zupančič. Za čas njune odsotnosti vodi rektoratske posle dekan filozofske fakultete profesor dr. Artur Gavazzi.

— Razsvetljava na Bledu v čast kraljeve dvojice. Iz Bleda nam poročajo, da se priredi dne 10. t. m. ob 9. uri zvečer beneška noč v čast visokim gostom v gradcu »Suvobor«. Razsvetljava na Bledu so bile znane že pred vojno po svoji čarobnosti, sedaj pa so vsi poklicani faktorji na delu, da bo ta prekašala vse dosedanje. Za popolno razsvetljava cest in poslopij, za lampijone, okrašene čolne, umetni ogenj, godbo, pevske zборе itd. je preskrbljeno v polni meri. Akcija jezerske razsvetljave vodi g. akademični slikar R. Marčič. Bled vila Renatus in se je treba reflektantom na čolne oz. sedeže in istih obrniti nani ali pa na občino. Ravnotako se je treba njegovim odredbam brezpogojno pokoriti. Čolni se dobijo že okrašeni, ali pa taki, da jih stranke po lastnem okusu okrase, vendar mora vsak imeti najmanj pet lampijonov. Ker tačasno Bled še ni dosti zaseden, je za zunanje goste precej čolnov na razpolago.

— Proslava poroke Nj. Vel. kralja v Kranju se izvrši dne 8. junija z naslednim vspeodom: Zjutraj ima mestni občinski odbor slavnostno sejo. Ob 9. uri bo slovesna služba božja. Po maši sprejema okrajni glavar deputacije, ki bodo hotele izreči tem povodom svoje čestitke. Podružnica Kola jugoslovanskih sester obdari revne otroke iz mesta in okolice s perilom in pecivom. Zvečer priredijo vsa narodna društva pod okriljem podružnice »Kola« obhod po mestu z bakljado, na kar se bo vršila ljudska veselica na vrtu hotela »Stara ra Pošta« s slavnostno primernim govorom, petjem in godbo. Prodajale se bodo tudi lične sličice kraljeve dvojice v spomin na ta dan.

— Proslava kraljeve poroke v Celju. Tudi starodavno mesto ob Savini hoče na način, ki odgovarja lokalnim razmeram, proslaviti poroko novega svojega kralja. Spored je približno sledeči: Na predvečer se okra silo poslopja z zelenjem in zastavami, zvečer dajo topiči na starem gradu znamenje za splošno iluminacijo

po mestu, ob pol 21. uri koncert in dramska predstava v mestnem gledališču (priredi Dram. društvo s sodelovanjem Celjskega godbenega društva.) V četrtek naznanijo topiči na Starem gradu približno čas ko se vrši poroka v Beogradu, ob 11. uri promena koncerti Opleševalnega društva v mestnem parku, tekmo dopoldneva se obdarujejo mestni reveži. Glede slavnostne maše se pričakujejo ukrepi cerkvene oblasti.

— »Jutra« proti »Slov. Narodu«. Gospoda okoli »Jutra« je namerila svoje težke tope na nas. To vžle tem, da smo bili lojalno poudarili svoje stališče, da se ne identifikujemo z napadi, vžle temu, da so gospodje imeli priliko prepričati se na najmerodajnejšem mestu o čistih motvah našega postopanja. In »Slov. Narod« niti ni glasilo JDS. Gospodje puščamo v premislek, bode li koristilo stvari, bode li hasnilo demokratski stranki sami, ako poberejo rokavico, ki so jo nam vrgli in sprejememo boj. Naj ne bodo v zmoti, da ne bi mogli uspešno odgovarjati, pa naj si bode na infamno podtikanje, kakor naj si bode na smešni očetek telefonije in kajnovstva, da smo se dali podkupiti, ali pa na druge trditve, ki niso sposobne za drugo, nego da begalo občinstvo. Najna je npr. ugotovitev, češ da so prof. Breznik, dr. Klepec in dr. Kukovec vedeli za one demokratski stranki namenjene fonde; saj so vendar ti gospodje člani onega »ožlega kroga« in so oni na seznamu Jadranske banke med dvigatelji denarja — seveda ne v svoje zasebne namene, češar nihče trdi ni. Za to ugotovitev tudi ni bilo treba šele kreirati kake šarže posle vodečega podpredsednika. Temu nasproti je samo ugotoviti, da bi Jadranski banki dvignili, demokratski stranki namenjeni denarji, niso izkazani v stranki blaginjski knjigi niti v l. 1920. niti v letu 1921. niti seveda kasneje. In za to gre.

— Izjava in poziv. Ker sem zvedel z dveh zame merodajnih strani, da se v ožjem krogu širi govorica, kakor da bi bil jaz »izdal« podatke, resnične ali ne, resnične, to je drugo vprašanje, ki jih je priobčilo »Jutro« z dne 4. t. m., izjavljam, da dotični, ki tako misli, nima niti pojma o redakcijski tajnosti in žurnalistični morali. Pozivljam vsakogar, ki misli, da o tem kaj ve, naj pride na dan s polnimi podatki v kateremkoli časopisu. Ivan Podražaj, urednik.

— Imenovanje pri mariborskem magistratu: Občinski svet mariborski je v svoji seji dne 30. maja 1922 izvršil sledeča imenovanja: Magistratni ravnatelj Alojzij Köhler v VII. čin. razred I. pl. stopnje z veljavnostjo od 1. 3. 1921. Magistratni nadodfical Janko Jež v VIII. čin. razred I. pl. stopnje z veljavnostjo od 1. 8. 1921 z naslovom ravnatelj mestnega vojaškega urada, Računski urednik Franjo Štor v VIII. čin. razred I. pl. stopnje z veljavnostjo od 1. 5. z naslovom rač. nadrevidenta. Ravnatelj mestnega pogrebnega zavoda Emil Gerba v VIII. čin. razred I. pl. stopnje s 1. 6. Predsedstveni tajnik Milko Hojan v IX. čin. razred zadnje plač stopnje s 1. 5. Rač. oficijal Rudolf Sedevčič v IX. čin. razred I. pl. stopnje s 1. 5. 1921 z naslovom rač. revidenta. Rač. oficijal Stanko Snuderl v IX. čin. razred I. pl. stopnje, Emila Chleboun v IV. pl. stopnja. Živnozdravnik Maks Rojko v IX. čin. razred s I. 1. Rač. asistent Vrhšč v X. čin. razred I. pl. stopnje s 1. 10. 1921 z naslovom rač. oficijala. Mestni upravitelj Josip Sterle v IX. čin. razred 3. pl. stopnje s 1. 11. 1920. Zač. asistent Stefan Pirh v XI. čin. razred 3. plač stopnje. Stalno so nastavljeni: Fran Hofer in Fran Kramberger v XI. čin. razred I. pl. stopnje; gđ. Jožica Pajtlar, Stefka Kamenšek in Marica Picelj kot oficijantije I. pl. stopnje. Za kancelista so bili imenovali poduradnika Josipa Hardinko, poduradnika v V. pl. stopnje Emil Chleboun, v IV. pl. stopnje Jos. Heinrich in Vinko Berstovšek, v III. pl. stopnje Vinko Kociper, v II. pl. stopnje Fran Vozisevič in v I. plač stopnje Janko Eferl, Ivan Andlovac in Jakob Antolič. Za rač. praktikanta Pavel Rostohar, Karl Novšak in Alojzij Markovič. Predsedst. sluga Simon Klemenčič pa je bil pomaknjen v II. pl. stopnjo slug.

— Ljubljanska v Zvezi slovenskih pevskih zborov včlanjena društva in zbori pojo na dan kraljeve poroke dne 8. t. m. ob 5. popoldne pod gradom Tivoli par zborov. Pevska vala za ta nastop, ki je obvezen, se vrši v sredo dne 7. junija točno ob 8. zvečer v dvorani filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Pozivamo vse zборе, da se je korporativno udeležijo. — Odbor Zveze slov. pevskih zborov.

— Jurjevanje na ljubljanskem gradu. Letošnje praznovanje je bilo nad vse sijajno. Od ranega jutra do noči so romale množice ljubljancev k svojemu patronu, ter darovale svoj obulub »domu na oltar«. Prireditelj »Jurjevanja« je nesla družbi Sv. Cirila in Metoda znesek 60.714 K. Glavno zaslugu na tako lepem napehu moramo pripisovati šentpeterskima in šentjakobskotrnovskima C. M. podružnicama. Ženska šentpeterska podružnica je izročila družbi 36.150 K. moška in ženska šentjakobsko - trnovska pa 24.558 K. 40. Družbino vodstvo izreka na tem mestu vsem prirediteljem svoje najsrdačnejšo zahvalo. Pripomnimo le, da si želimo v teh težkih dneh, ki jih ima Družba zlasti sedaj v finančnem osiru, da bi se po vseh večjih krajih naše domovine ganila naše podružnice, ter priredile z

korist C. M. družbi prireditve v večjem obsegu.

— Znani koroški rodoljub Anton Gabron, župnik, ki je po nesrečnem plebscitu na Koroškem sprejel neko mesto na Hrvaškem in je bil od mrtvouda zadet, se sedaj nahaja v Leonišču v Ljubljani.

— Celjska okoliška šola. Mesto nadučitelja je že dolgo časa vakantno. Kakor izvemo, je celjski okr. šolski svet namesto da bi dopolnil terno predlog, kakor je to zahteval višji šolski svet, sedaj sklenil predlagati, da se mesto vnovič razpiše. Želja okoliškega prebivalstva je, da pride šola do novega šolskega leta do svojega definitivnega nadučitelja.

— Poroka. V soboto 3. t. m. se je poročil v Sežani gospod Joško Biber, bančni uradnik iz Ljubljane, z gđ. Vido Perhave iz Sežana. Bilo srečno!

— Nov zdravnik v Ljubljani. Na Sv. Petra c. št. 5/II. nadstropje se je nastanil g. dr. Rudolf Zaleteš. Ordinira vsak dan redno od 9. do 11. ure dop. in od 2. do 4. popoldne.

— Občinski odbor celjski, Proračun-ska seja celjskega obč. odbora se vrši v petek, dne 9. t. m.

— Umrli je včeraj popoldne v Lokvi pri Divači g. Fran Čok, slušatelj prava na ljubljanskem vseučilišču, star 24 let. Pokojnik je bil idealen in požrtvovalen mladenič. Za časa težkih dni okupacije je moral zapustiti svoj rojstni kraj. V Ljubljani je obiskoval vseučilišče. Z veliko verno se je posvetil organizaciji akademskega življenja. Zadnje leto je pokojnik začel boleti na jetiki. Iskal je krepčila v Poljščici. Zaman. V zadnjem trenutku je še odšel v rojstni kraj na Kras. P. v m.!

— Smrtina kosa. Umrli je v Ljubljani g. Josipina Terpič roč. Kucel, soproga posestnika, gostilničarja in prevoznika na Tržaški cesti, vulgo »Jože na lepem potu«, stara 57 let. — Umrli je v nedeljo g. Ludovik Rožič, peskarski mojster z Rimske ceste, v Škofji Loki pa rodbini lekarnarja Burdycha hčerka gđ. Zdenka stara 21. let. Blag jim spomin!

— V Kranju je soboto nenadoma umrl v pokojnici okrajni orožniški stražmojster Stefan Ivan Premrov. Premrov stein, markantna oseba, ki je bil dobro znan širom na okrog. Blag mu spomin!

— Tiskarski škrat. V sobotni številki naj se v »Pozivu« g. Č. Kamenaroviča začetek tretjega odstavka pravilno glasi: »Toda iz knjig zavoda ni razvidno, mesto »Toda iz knjig zavoda je razvidno.« — Konec predposlednjega odstavka naj se pravilno glasi: »... in s pripovedovanjem, da je šlo to v nacionalne, humanitarne in politične svrhe, pa nalsi bi bilo to tudi resnica.«

— Otvoritev telefonske centralne v Hraštriku. Pri pošti Hraštrik je bila dne 13. maja t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govornico za kraljevi in medkrajevni promet.

— Dovršeni štrajh na gradilišču »Zbora«. Radnici na gradilišču »Zbora« koji su obustavili posao i stupili u štrajk, vraćaju se danas poslije podne na rad. Za nekoliko dana biti će sve gradnje dovršene.

— Izizvanje ali kaš? Pišejo nam: Žel. uradnik R. R. se je v petek dne 2. junija t. l. šopril v pisarni in na ulici z modrim v gumbici. Modriž je vsenemški znak; ali je dotični hotel morda izizvati?

— Aakademski dan PDJA. Podpisani odbor prosi najljubneje vse gosposodične, da se zaneleljivo udeležijo sestanka, ki se vrši danes ob 5. pop v veliki dvorani Mestnega doma, in sicer, da se pomenimo o podobnostih glede prireditve akademskega dne. Odbor za akademski dan PDJA.

— Nova kavarna v mariborskem parku. Nova, takozvana promenadna kavarna v mestnem parku je bila v soboto popoldne otvorena. Kavarna v sredi zelenja je za goste v letnem času jako vabljiva.

— Železniška nesreča. Iz Zalca se nam poroča: Na cesti pri Kukčevi sušnici, ki vodi v Griže, se je dne 29. maja zgodila železniška nesreča. Tovorni vlak iz St. Petra v Sav. dolini je zadel z vso silo ob lestve in voz Maksa Seniče iz Zalca, na katerem sta sedela dva njegova hlapca. Konju se ni nič zgodilo, tudi eden od hlapcev je odnesel lahke praske, druga pa so težko poškodovana prepeljala v celj. bolnico. Na vsaki stran ceste, kjer se je pripetila nesreča, spadajo že davno železniške zavornice.

— Nesreča v cementarni v Zidanem-mestu. V cementarni v Zidanem-mestu se je porušila stavba na delavca Ivana Kolanderja. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico.

— Ljubosumnost. Eva Vajš je udarila veleposesnika v Vurmu iz ljubosumnosti s sekirjo po glavi in ga smrtno poškodovala. Po storjenem činu je iz strahu pred sodiščem pobegnila v Avstrijo.

— Nesreča pri požaru. Dne 1. junija je izbruhnil pri posestniku Bišku v Davči nad Škofjo Loko požar, ki je zahteval dve žrtvi. Hiša, ki je bila s elamo krita, je bila vsa v ognju, tako tudi poleg stoječe gospodarske poslopja. Ljudje so skušali iz goreče hiše rešiti, kar se je dalo. Ko sta gospodarjevi sestri Ivana, Bišek in Mina Jeras nosili predmete iz goreče hiše na prosto, so je nenadoma udrla streha in takoj sta bili obe nesrečni v plamenu. S teškimi opeklinami po celom životu so jih včeraj prepeljali v ljubljansko bolnico. Poslopje je pogorelo do tal. Zgorelo je tudi vse gospodarsko broje in stroji, trije prašiči in en junc. Škoda je ogromna. Kako je požar nastal ni znano.

— Velika tatvina pri kopanju. Med kopanjem v Bistrici pri Domžalah je bil včeraj popol. okraden uležbenec Jan

žne železnice Matija Golobč. Neznat tat je izabil ugodno priliko in izmaknil Golobču 3.000 K gotovine s listnico, v kateri so bili poleg tega še razni dokumenti, fotografije in neki ček. Zadeva je prijavljena orožnikom. Oškodovani ubogi železničar pa apelira na tatu, da mu vsaj na kak način povrne ukradene dokumente, ki nimajo za tatu nobene vrednosti.

— Unionska dvorana, ki je bila nujno potrebna popravila, je sedaj popolnoma renovirana, ter je zopet na razpolago. Za rastaviranje dvorane se je izdalo velikansko vsoto, toda kljub temu ostanje vsi dosedanja pogoji najemnine nepovišani, da se s tem omogoči prirejanje koncertov v dvorani, ki je bila nalašč za to zgrajena. Upati je, da se bodo vsi pevski in glasbeni zbori posluževali te ugodne prilike ter nudili občinstvu več koncertov. Unionska dvorana slovi kot ena največjih in najlepših dvoran v Jugoslaviji ter se v njej prirejajo največji koncerti in druge slavnostne prireditve.

Najnovejša poročila.

SPORAZUM MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) V diplomatskih krogih je že snoči vzbudilo znatno presenečenje poročilo o poteku včerajšnje seje ministrskega sveta. Posebno na snočni soareji pri francoskem poslanstvu so živahno diskutirali stališče vlade, oziroma stališče, katero je zavzel minister prosvete Svetozar Pribičević napram posamnim jugoslovanskim konvencijam, predloženim v odobrenje. Minister Pribičević je glede šolstva zavzel stališče, ki se ne strinja z zahtevami italijanske vlade. Pri debati o posamnih konvencijah se je minister Pribičević načelno izjavil proti 21. konvenciji, ki ureja šolstvo v korist Italijanom na našem ozemlju. Italijani zahtevajo zase pravico, da lahko v gotovih krajih osnujejo ne le osnovne šole, marveč tudi srednje in strokovne šole. Italijanska vlada pa ni pripravljena dati sličnih koncesij našemu jugoslovanskemu narodu. Ministrski svet je soglasal s stališčem ministra prosvete Pribičevića.

Zanimivo je dejstvo, da so vsi politični in diplomatski krogi že popolnoma računali na odobrenje sporazuma med Jugoslavijo in Italijo. Italijanska vlada je že odredila vse potrebno za izpraznitve tretje dalmatinske cone in Sušaka in bi se bila izpraznitev izvršila tekom petih dni. Za soboto je bil že italijanski zunanji minister Schanzer napovedal daljši govor, v katerem bi bil naglašal važnost sporazuma med obema sosedoma. Tudi o tem delstvu se je med diplomatskimi krogi mnogo razpravljalo in govorilo. Splošno je poročilo o seji napravilo mučen vtisk. Opažati je bilo, da je italijanski poslanik grof Manzoni v zelo težavni situaciji.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Italijanski poslanik grof Manzoni je včeraj dopoldne ob 11. posetil ministra zunanjih poslov dr. Ninčiča. Trajala je daljša konferenca o izvršitvi ralske pogodbe.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčič se je sojudniku »Novosti« o sporazumu z Italijo izjavil, da ne more dati še nikakih definitivnih in detajliranih poročil o sporazumu z Italijo. Podrobno poročilo je predložil ministrskemu predsedniku g. Nikoli Pašiću.

DRŽAVNO POSOJILLO PODPISANO.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je končno z zastopniki Blerove skupine zaključil državno posojilo. V soboto zvečer so bila zadevna pogajanja zaključena. V nedeljo je bila posojilna pogodba že ob 7.30 definitivno podpisana. Med ostalimi pogoji zahteva vlada, da se ji takoj po parlamentarnem odobrenju nakaže potom čkov 25 milijonov dolarjev, ostanek 5 milijonov pozneje. Večji znesek 70 milijonov dolarjev pa se določi za gradnjo Jadranske železnice in jadransko pristanišče. Gradnjo železnice prevzame družba »Lijmjt«. S to družbo je sklenjena posebna pogodba in so določeni točni pogoji za nabavo železniškega omrežja v Sloveniji, Hrvaški, v Bosni in Dalmaciji. Emisijski kurz znaša 85.75. Obrestna mera 8%.

PRIBOD MINISTRskega PREDSEDNIKA PAŠIČA V BEOGRAD.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Danes zjutraj je ministrski predsednik g. Nikola Pašić prispel iz lildža v Beograd.

AVSTRJSKA DEPUTACIJA NA POROČNIH SVEČANOSTIH V BEOGRADU.

— Dunaj, 6. junija. (Izv.) Danes je odpotovala deputacija, ki jo pošlje avstrjska republika k poroki jugo-

— Pevski zbor kubanskih kozakov. Vojni pevski zbor kubanskih kozakov priredi danes, 6. t. m. ob 20.30 v opernem gledališču zanimiv koncert pod vodstvom g. Seluhina. Slavno občinstvo naprošamo, da se udeleži tega koncerta v polnem številu.

— Razstava rogovja in psov vseh pasem na binkošne praznike v prostori ljubljanskega veleposoja je odlično uspela v vseh ozirih. Tudi pri strelski tekmi na vojaškem strelišču so se dosegli povoljni rezultati. Podrobnejše strokovnjaško poročilo prinesemo radi pomanjkanja prostora v jutrnjem listu.

— Organizacija Jugoslovanskih nacionalistov poziva vse člane, da se udeležijo sestanka, ki se vrši danes, dne 6. junija ob 8. zvečer v restavraciji »Zlatorog«, Gosposka ulica. Dnevni red: Proslava kraljeve poroke.

slovenskega kralja Aleksandra z Dunaja v Beograd.

SPREJEM V ZVEZO NARODOV.

— Prago, 6. junija. (Izv.) Svet Lige narodov je na svoji seji razpravljao o vprašanju glede sprejema novih članov v Ligo. Prošnji otomanske vlade, da se sprejme Turčijo v Ligo, je bilo ugodeno. Proti je glasovala samo grška delegacija. Takisto je bil sklenjen tudi sprejem Bolgarske v Zvezo in sicer tudi z glasovi jugoslovanskih delegatov. Jugoslovanski delegat Vojanovič je izjavil, da Jugoslavija glasuje sicer za sprejem, vendar pa samo pod pogojem, ako Bolgarska opusti, da bi na illovalen način s četničnimi akcijami še nadalje dirala v makedonsko vprašanje, ki je definitivno rešeno z mirovno pogodbo. Bolgarski delegat se je izjavil proti temu, da bi bila Bolgarska sprejeta v Zvezo samo pogojno. V Zvezo so bile še nadalje sprejete tele države: Armenija, Estonska in Ukrajina.

POMILOŠCENJE V ROMUNJI.

— Bukarešta, 6. junija. (Izv.) Uradni list objavlja kraljev dekret o pomiloščenju političnih in tiskovnih deliktov.

Borzna poročila.

— Zagreb, 6. junija. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 12.75, 13., Pariz 6.12, 6.15, London —, 305., Berlin 23.75, 24.50, Dunaj 0.50, 0.61, Praga 129., 137., Trst 330., 350., Newyork 60., 63.50, Budimpešta 8.10, Valute: dolar 59., 60.—.

— Curih, 6. junija. (Izv.) Predborza: Zagreb 1.7925, Berlin 1.8875, Dunaj 0.0460, Praga 10.107, Milan 27.47, London 23.47, Pariz 47.70, Newyork 5.2312.

Turistika in šport.

— Ilirija : SpÖrtvereinigung München. Za binkošne praznike je gostovalo v Ljubljani kombinirano moštvo športnega kluba München z Bavarskega. Bilo je prvokrat v Ljubljani, da so tu igrali nogometaši iz Nemčije in vsakdo je pričakoval napet boj, zlasti ker so bili znani izvrstni rezultati Münchena proti raznim svetovnim klubom. V tem pričakovanju ni bil nihče razočaran. Tekmi sta bili taktično in tehnično oba dneva na višku. Po običajnih formalnih pozdravil je pričela igra. Takoj v začetku dva ostra napada »Ilirije«. Obramba gostov se vsled nenadnih napadov ni obnesla in Učak je zabil v prvi minuti goal in dosegel vodstvo za »Ilirijo«. V cellem prvem polčasu nato približno enaka igra. V drugem polčasu zviša »Ilirija« po Pevalaku in Omanu rezultat na 3 : 0. Gostje ripostirajo in vsled tehnične napake naše obrambe dosežejo dva gola. Rezultat 3 : 2. — Drugi dan. Igra drugega dne je bila še bolj na višku kot prvi dan, Lepa kombinacijska igra »Ilirije«. Zupančič I. krasno centra in Oman zabije prvi goal, edini cele igre. Menjajoči številni napadi obeh strani se razbijajo ob žilavi obrambi in goalmanih. Omeniti treba posebno Beltrama pri »Iliriji« in desnega branilca Braumüllera pri Monakovih, ki je razbil nešteto napadov »Ilirije«. Viharen aplavz je nastal pri »indijanskem« goalu Vidmalerja, ki pa je na žalost končal v outu. Na svojem mestu je bil to zopet srednji krilec Zupančič II. Pri gostih se je posebno odlikoval, kakor smo že omenili, desni branilec in leva zveza v napadu. Igra je bila mirna brez incidentov. Sodil je g. Ochs iz Celja precej zadovoljivo, samo malo preveč je žvižgal of side. »Obisk približno 2500 gledalcev.

Ljubljanska porota.

— Roparski napad. Pod predsedstvom predsednika višjega deželnega sodišča Otona dr. Papeža je začelo danes 6. t. m. poletno zasedanje porote. Kot prvi obtoženec je sedel na obtožni klopi mlad, komaj osemnajstletni delavec Rudolf Skorja. Obtoženec je 21. marca t. l. napadel svojo gospodnjo Marijo Slezko, ko ni bilo moža doma in jo hotel oropati. Vrgel jo je na tla, jo tolkel po glavi in jo davil. Vendar se je Slezko posrečilo, da mu je ubežala in tekla na pomoč. Skorja je nato prestrašen zbežal, ne da bi kaj odnesel. Obtoženec svojega dejanja ne taji, pravi pa, da bil trenutno zmešan. Porotniki so soglasno potrdili krivdo glede ropa in je bil Skorja na podlagi krivdoreka obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

—g Naši agrarni proizvođači na izložbi Zbora. Naša država je v prvom redu agrarna država. I sasma je naravno, da bi kod nas u prvom redu morala biti razvijena agrarna industrija. Sve agrarne proizvode morali bi u prvom redu izraditi sami, a ne bismo smieli sirovinu izvažati u inozemstvo. Agrarnoj industriji morala bi se prikloniti industrija oruđa i strojeva potrebnih našim poljoprivrednicima. Na ovogodišnjoj izložbi Zagrebačkog veleposajma imati ćemo smotru jednog i drugog pregled naše poljoprivredne industrije i izložbu strojeva, oruđa i naprava koje naši poljoprivrednici trebaju. Uprava Veleposajma nastojala je po mogućnosti, da dodu u industrijskom dijelu izlože do što većeg izražaja proizvodi proizvedeni iz naših poljskih, voćarskih, vinogradskih, šćošćarskih sirovina, da se u što boljoj slici prikaže i naša agrarna proizvodnja. U prvom redu bi se zastupili proizvođači naših mlinovala, te tvornice keksa i dvopeka. Osobito su dobro zastupane tvornice žestokih pića i lekera (Patric, Zagreb; Pecara konjaka Srpske banke Bjelacrkva; Cognac Medicinal Požega, Destilerija esencija za rum i likere, Zagreb itd.) Vinarstvo zastupano je po prvostajnim tvrdkama iz cijele države za tri tvornice šampanica. Brojno su zastupane tvornice mesnih proizvoda i masti te tvornice sapuna i sveća (18 tvornica), te razne preradjevine iz kosi i rogova naše stoke (10 tvornica). Kožarski proizvođači domaće sirovine obasiju izloške od 23 tvrdka za preradu kože i tvornice obuće. Razne veće konzerve izložile su 4 tvornice, suhe šljive, pekmes i etuvirane šljive 5 tvornica. Pčelarske proizvode izložilo je 6 izlagača. Lijepo su zastupane i tvornice bonbona i raznih poslastica. Ovakv izložbe biti će u svakom pogledu zanimljiv i poučan. Ovom Kolekcijom naših agrarnih preradjevine stupiti će naša država prvi puta pregledno i podupno pred strano općinstvo. Zagreb imade 14.000 stanovnika. Tako je godine 1914. Voyage noderbe u Parizu dala otiskati na svojim prosepktima za putovanja po Balkanu. O cijeloj Hrvatskoj i svim njenim ljepotama poznavalo je ovo društvo za pripremu i organizaciju društvenih izleta samo Zagreb i Plitvička jezera. Ovakvo nepoznavanje naših prilika bolno se je dojmilo svakog Hrvata. Tome nepoznavanju bili smo sami krivi. Nismo nastojali, a još manje radili na tome, da nas strani svijet upozna. Zagrebački Zbor preuzeo si je zadaću, da upozori i upozna stranu industriju i trgovinu sa Zagrebom i Hrvatskom. To je Zboru i uspjelo. Predstavnik strane veleindustrije najavili su svoj dolazak u Zagreb. Zar da se ovi odlični posjetnici našeg glavnog grada i Hrvatske vrata nemogući u Zagrebu naći stana

drugim vlakom natrag. Za Zagreb i Hrvate ne bi to bilo laskavo. Kada bi se to dogodilo, godine i godine bila bi svaka veća gospodarska priredba u Zagrebu nemoguća. Mnogi gradjani mogli bi za vrijeme trajanja Zbora primiti na konak koleg odličnog stranca. Istina je, mnogi bi to i učinili, ali bolje se, da nebi imali nepravilna sa stanovinskim uredom i policijom, te da im ona soba, koju su stavili za ovu zgodu strancu na raspolaganje nebi bila rekvirirana. Uprava Zagrebačkog Zbora obratila se je stoga dopisom na Odjeljenje za socijalnu politiku u Zagrebu, koja je svojim dopisom od 27. II. br. 7100/1922. saopćila, da se soba, koje se Zboru stave na raspolaganje za vrijeme njegovog trajanja, neće smatrati za povod raspolaganje sa strane stanarinskog ureda. Ujedno saopćuje odjeljenje za socijalnu skrb, da se svaka dispozicija sa sobama, koje su dane Zboru za vrijeme njegovog trajanja obustavi. Uslijed toga riješenja mogu mirne duše oni, koji bi se bolali nepravilna sa strane stanarinskog ureda staviti Zboru sobu na raspolaganje. Prilave za, sobe prima: Društvo za promet stranaca u Zagrebu, Trg. I. br. 15.

—g Preseljenje Zborovog ureda. Sutra poslije podne preseliti će uprava »Zagrebačkog Zbora« svoj ured iz Palače trgovinsko-obrtničke komore na Trgu 27. listopada na izložbeni prostor Zbora i to na I. kat Industrijske palače.

—g Ljubljanski trg. Tržni promet je živahan; blaga ne primanjkuje. Kvaliteta mesa se je dignila. Govele mase I. vrste 68 do 70 K, druge vrste 44 do 52 K kg. teletina 60 K, svinjsko meso I. vrste 85 do 90 K, druge vrste 80 do 86 K, trebušna slanina 100 K, riba in sal 116 do 124 K, mast 120 K, šunka 100 do 120 K kg, prekajeno meso prve vrste 90 K, druge vrste 80 K, koštrun 36 K, jagnje 56 K, kozlićevina 60 K. — Mesni izdelki: kilogram krakovskih klobas 112 K, debrecinskih 112 K, hrenovke, safalade in posebne klobase 100 kron, pol prekajene kranjske 130 K, suhe 180 K. — Perutnina: malhen piščance 50 kron, kokoš 80 do 110 K, petelin 80 do 90 kron, raca 160 do 180 K, domači zali 20 do 35 K. — Mleko 10 do 11 K liter, surovo maslo 160 K, čajno 200 K, jalea 3.50 do 4 K. Čede sadija se je letos zopet pričel uvoz iz Italije, kar silno neugodno vpliva na cene. Trgovina s sadjem naj se orijentira na domaće producente in rajše zakasni sezono razlićnega blaga za eden ali dva tedna; Jugoslavija krije lahko sama vse potrebe za malim izletom. Uvožene češnje se plaćuje v nadrobni prodaji 36 do 40 K kg. — Špecerija: kava portoriko 208 K, Santos 116 K, Rio 102 K, kristalni sladkor 62 K, v kockah 64 K, riž I. vrste 38 K, druge vrste 26 K, namizno olje 95 K liter, ledilno 84 K, cel poper 88 K, mlet 96 K, paprika tretje vrste 85 K, sladka paprika 160 K, testenine prve vrste 44 K, druge

40 K. — Moka št. 0 25 K, kaša 20 K, lešpreni 24 K, otrobi 12 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 19 K, pšenićni zdrob 28 K, ajdova moka prve vrste 28 K, druge vrste 25 K, oves 13.50 K, koruza 12 K, fižol ribnićan 14.50 K, prepećkar 17.50, leća 44 K. — Cene zelenjave niso primerne, ker manjka trgu izdatne konkurence. Trg za divljaćino in ribe je neznaćen, ker ni organizirana dobava blaga.

—g Obćni Zbor Jadranske banke d. d. u Beogradu. V soboto, 27. maja t. l. — kakor je bilo poročano — se je vršil v prostorih Jadranske banke v Ljubljani redni letni obćni Zbor tećeć zaveda. Iz obsećnega letnega poročila, ki ga je podal delegirani član upravnega odbora, ravnatelj Jadranske banke g. Ćiro Kamenarović, izhaja, da znaša Ćisti dobićek za poslovno leto 1921 Din. 4.522.986.14, iz katerega se je najprej dotiral redni rezervni fond z zneskom Din. 500.000. — Nadalje je sklenil obćni Zbor izplaćati za minolo poslovno leto 6% dividendu in skupnem znesku Din. 1.500.000. — in 7% superdividendu z zneskom Din. 2.100.000. — skupaj 12% dividendu, tako da se ho z dnem 10. junija t. l. začel izplaćevati kupon št. 16 delnice Jadranske banke po Din. 12 (dvanaest) za vsako delnico. Sleditić je obćni Zbor sklenil, povišati akcijsko glavnicu, ki je dosleć znašala Din. 30.000.000, na znesek Din. 100.000.000. — Upravni odbor je bil pooblašćen, da izvede sklenjeno povišanje stopnjema u ugodnem trenutku. Iz bilance je razvidno, da je pri Jadranskoj banki naloženega tućega denarja Din. 450.522.943.02 in da je celokupni promet Jadranske banke v preteklem letu znašal Din. 30 milijard in 79.591.980.78, sam promet na banćnih blagajnah pa Din. 3 milijarde in 439.555.073.91. Likvidna sredstva banke z 31. decembrom 1921 so znašala Din. 252, 882.373.44.

—g »Orient« — kraljeva dvorska špedicija kraljevine SHS »Orient«, mednarodni trgovsko — špedicijski in skladišćni delnićki drućbi u Mariboru je bil od Nj. Vel. kralja Aleksandra I. podeljen naslov Kraljeva dvorska špedicija kraljevine SHS in sicer u svrhu priznaja za zaslugu na internacionalnem trgovskom in špedicijakem polju. kakor tudi u priznanje za prospek našega trgovskega, sredniecevronskega prometa. Diplomio je izvršil tvrdki osebnii adjutant Nj. Vel. kralja Aleksandra I. dne 31. maja 1922 u Beogradu.

—g Ivan Lapajne: Jugoslovenski nosojilničar u zadrugar. Drući popravljeni in pomnoćeni natić »Slovenskega nosojilničarja.« Navod o poslovanju jugoslovenskih zadrugar. 144 strani u VIII. Zaloćil pisatelj. Tiskala br. Rumpret u Krišćenm. Cena 20 D (80 K — vezanemu iztisnu) oz. 18 Din (72 K — brošura

ni knjigi). Knjiga se priporoća upravnikom in snovateljima raznovrstnih pridobitnih in gospodarskih zadrugar. Naroćila sprejema Ivan Lapajne, šolski ravnatelj u p. in predsednik »Okrainje posojilnice« u Krišćenm.

—g Trgovska akademija za inozem. ce u Parizu. Trgovska zbornica u Parizu je osnovala pri trgovski visoki šoli u Parizu »Trgovsko akademijo za inozemce«. V akademijo se sprejemaćo: 1. brez izpita, najmanj 17 letni inozemci, ki imajo sprićevalo o dovršeni srednji šoli (zrelostno sprićevalo) ali temu odgovarjajoća druga sprićevala. 2. po prestatem izpitu, najmanj 17 letni inozemci, ki ne morejo predloćiti pod 1. navedena sprićevala. — Tećaj traja 1 šolsko leto in je razdeljen u dve periodi: od 4. novembra do 1. marca in od 1. marca do 15. aprila. Vpisovanje se vrši od 1. junija do 15. oktobra. Trgovska zbornica u Parizu je doloćila za akademijo letni kredit u znesku 15.000 frankov, ki ho služil za olajšanje šolskih stroškov onim dićakom, ki bodo dokazali, da imaju na razpolago zadostnih gmoćnih sredstev. Podrobni podatki o šolnini in o programu poduka, so interesentom u pisarni trgovske in obrtniške zbornice u Ljubljani na vpogled.

—g Morski paroplovni red ob naši obali. Trgovska in obrtniška zbornica u Ljubljani je prejela od Pomorske oblasti u Bakru voćni red vseh rednih parobrodarskih prog u našem Primorju, ki je interesentom u zbornićni pisarni na vpogled.

—g Dobava desk, plohov in tramov. Pokrajinska monopolna direkcija u Ljubljani razpisuje na dan 3. julija t. l. ob 11. dopoldne u pisarni Tobaćne tovarne u Ljubljani ponovno ofertalno licitacijo glede dobave desk, plohov in tramov. Predmetni oglas z natanćnećimi podatki je u pisarni trgovske in obrtniške zbornice u Ljubljani interesentom na vpogled.

— Dobava mesa. Pismene neposredne pogodbe glede dobave mesa za čas od dne 1. julija do konca meseca septembra 1922., ki bi se imela skleniti dne 8. junija t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani, pri komandah voćnega okruga u Celu u Mariboru ter pri komandah mesta u Ptulu in Slovenski Bistrici, se bodo sklepile istotam dne 13. junija t. l.

—g Dobava kruha. Pismena neposredna pogodba dne 7. junija t. l. ob desetić dopoldne pri Komandi mesta u Slovenski Bistrici, ki bi se imela skleniti za pećenje kruha iz državne moke za potrebu garnizije Slovenske Bistrici, se ho sklenila istotam dne 12. junija t. l.

—g Nezaposlenost u Italiji. Po uradni statistiki je štela Italija dne 1. aprila t. l. 498.606 nezaposlenih, od teh moćkić 402.109 in 96.497 žensk. Od dne 1. marca je padlo

število nezaposlenih za 77.678. Nezaposlenih, ki so bili zaćasno podpirani, je bilo 58.736, t. j. 11.7 % od skupne vsote nezaposlenih, onih, ki so bili stalno podpirani pa je bilo 68.588.

Drušćvena vestii.

— Obćni Zbor »Kola jugoslovenskih sestera« u Celju se vrši u četrek, dne 13. t. m. ob 20. uri u mali dvorani celjskega Narodnega doma z obićajnim dnevničnim redom.

— Savez finaceijske kontrole držać će svoj redovitić godišnji kongres 11. juna 1922 u Zemunu (gradska viććnića), na koji dolaze delegati iz cele države. Gosp. ministar saobraćaja dozvolio je ućesnicima popust na željeznici 50 % Dan prije zasjedanja na istom mjestu po kraljskoj sekciji Saveza, koje takodje rošavaju službena i staleška pitanja.

— Društvo Atena (tennis sekcija) prosi ćlane drućabnega tenisa kakor tudi gojence, da si priidećo ogledati urnik u sredo, dne 7. od 17% do 19. u sobo športne zveze Narodni dom.

Polizvedbe.

— Uhobić ruski slikar je izgubil med voćnjom iz Beograda do Zagreba ves svoj izposojeni denar u znesku 4.000 kron. Najditić se prosi, da pošlje donar na upravo Slov. Naroda.

— Izgubila se je rjava mala torbica u malo donarjem, srećno m. uro ter vizitko M. K. od pošte proti dramskomu gledišću do Hilserjeve ulice. Prosi se poštenega najditića naj torbico od da proti nagradi u upravništvu Slov. Naroda.

— Izgubil se je pes ovćar, rjavkasto Ćrn. Slići na ime Sobol. Prijave proti nagradi Cigaletova ulica 1. L.

Pred oglećalom more vsakće vsaki ćd opazitić kako se lepše in mlaiće izgleda, ako se uporablja lećkarnarja Fellerova že Ćez 25 let priljubljenia in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lonćka ene vrste teh pomad skupaj u poštinićo 80 kron) Fellerova »Elsa« lilićino mlećeno mlićo, najboljiće »mlićo lepote« 4 kos poštiniće prosto 120 kron. Eugen V. Feller, Stubića donja Elsatrg št. 23. Hrvatsko pom

Glavni urednić:
RASTO PUSTOSIĆEMŠER.
Odgovorni urednić:
IVAN PODRŽAJ.

S tućnim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljima in znancem, da je naš dragi soprog, oće, brat in stric, gospod

Ludovik Roćić

pleskarški molster

v nedeljo dne 4. junija 1922 preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika boće u sredo, dne 7. junija ob 2. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališće k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. junija 1922.

Roćić Ljudmila, soproga, Roćić Ludovik in Egidij, sinova, Roćić Franćiška, mati, Roćić Štećfan, brat, Roćić Marija in Slavka Mućkat, sestri, in vsi ostali sorodniki.

Poklicana od Vsemogoćnega nas je za vedno zapustila naša blaga Ććerka, sestra in svakinja

Zdenka Burdych

po kratki a mućni bolezni, u starosti 21 let.

Pogreb se ho vršil u torek 6. t. m. ob 16. uri.

Blag ji spomin!

Skoćja Loka, 4. junija 1922.

Zaloćil roććini Burdych in Mućkić.

Priloćnost!

Proda se lepa dvonadstropna hiša z 12 stanovanji, zraven se eno poslopie za mizarsko delavnico, ki se lahko parabi tudi za kaj drugoga, in lep vrt, po zelo ugodni ceni vsled selitve. Pojasnila da an. zav. Drago Beseljćak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 4154

Posestvo

na Dolenjskem se proda. Zraven tudi 3 gozdne parcele. Pisma na upr. pod »Posestvo/4103. 4103

Blago za pravilno divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje razlićno platno in jute za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoća tvrdka

A. & E. Skabernć, Ljubljana, Mestni trg 10

Avto pnevmatika

v vseh velićkostih nudi

Jugo-Avto, dr. z o. z. Ljubljana, Poljanska c. 3.

Knjigovodkinja

Izurjena, veća samostojne slovenske in nemške korespondence, se sprejma. Ponudbe pod »štev 17—3507« na upr. Slov. Naroda. 3507

Ćenitna ponudba.

Vdova srednjih let, brez otrok, s srednjevćelikim nepremićenim premoćjenjem u Ljubljani, želi u svrhu moćljive znanja s starejšim gospodom, po moćnosti uradnikom, vdovcem. Ponudbe na naslov »Srećna domaćnost 4144« na upravo Slov. Naroda. 4144

Hiša z gostilno

v sredini Ljubljane, pripravna za vsako obrt se proda. Resen kupec naj pošle ponudbu pod »Promet 4183« na upravo Slov. Naroda. 4183

Stanovanje

v okolici Ljubljane išće mirna stranka proti dobri najemini. Ponudbe pod »Stanovanje 4189« na upravništvu Slovenskega Naroda. 4189

Prostor za delavnico

50—100 m² tudi manjši se išće proti dobremu plaćilu. Ponudbe pod »DELAVNICA« na anonćno in reklamno drućbo ALOMA Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4191

3 stavb. parcele

v Ljubljani ob cestni železnići ugodno na prodaj. Naslov in pojasnila pri anonćni in reklamni drućbi ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4190

Kosilni stroj

„Cormick“ u dobrem stanju se po ugodni ceni proda. FR. FOLTYN, Dravice 63. 4186

Ravnatelj parne žage.

Potrebujem za svojo parno žago u Jaseniku pri Ogulinu energićnega poslovoćio z većiće prakso u produkciji in isarni. Obširne ponudbe s popisom dosedanjega delovanja na naslov I. Premou, Sušak 4192

Pekarna

se išće u najem ali se kupi. Ponudbe pod »Pekarna« na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15. 4204

Lonćena peć

dobre ohranjena, se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4199

Dva gozda

prodam u last ali za izsekanje. — Smreka, borovec, hrast. Ponudbe pod »Gozd 4196« na upravo Slov. Naroda. 4218

Izurjena prodajalka slašćic

se išće za letovišće za sezono. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4218

Mlad medvedek

cenjen na 16.000 K, se proda. Kupec naj se takoj zglaći, ker prodajalec u par dnevih odpotuje. Medvedek je vsak dan bolj kratkoćasen in vesel. — Alojzij Hoćevar, Kompolje-Dobrepolje, Dolen siko. 4214

Perfektneća knjigovodjo

sprejme Delnićka pivovarna Laško. Ponudbe na ravnateljstvo. 4215

Opekarskeća mojstra

većeća u zidanju peći in izdelovanju opeke išće za svojo opekarno u ugodnim pogojih Rok Polić, posestnik, Stalcerji 36 pri Koćevju. 4207

Vratarja

dva natakarića, blagajnićerko za hotel išćemo. Dokazati je strokovno sposobnost ter dobro ponašanje in dopolniti sliko na upravo hotela Central, Sarajevo. Vratar (portir) mora imeti potrebno garderobo ter poloćiti jamćevino. 4213

Oprema za olini mlin

za izdelovanje najfinićjih jedilnih olj se odda, in sicer hidralićna dvojna stiskalnica s 3 cedilići, 100x250 mm za 500 atm. obratnega pritiska, Ćrpalka z vodovodom za nizki in visoki pritisk, izloćevalec prećovine in valjćnićni mlini, vsi stroji u enem samem okviru, pa s posameznim pogonom. Za direkćno kurjenje ponev za grelje semena. Zmoćnost za okoli 200 kg semena. Sprićo prećećnjega delavnega pritiska najvećja pridobitev Ćistega olja. — Sile je treba okoli 2 HP. — Dobava toćno u skladišće Graz. F. Langer, Graz, Industriebedarfs-Unternehmung und Maschinenbauanstalt, Idihofgasse 33 i 40. 4210

Prevoćna lokomobila

u jamćtvom za obratno zmoćnost se odda toćno u skladišće Graz. F. Langer, Industriebedarfs-Unternehmung und Maschinenbauanstalt, Graz, Idihofgasse Nr. 38—40. 4209

TRGOVINA

z mešanim blagom u mestu na Stajer-skem u zelo prometni ulici se takoj proda. Naslov pove uprava Slov. Nar.

50 krojaćić

za moćko perlo se sprejme takoj. Plaćilo od kosa, stanovanje osigurano. Ponudbe na M. Kozina, tvornica rublja, Karlovac. 4208

Trstje

(Štukature za strope izdelujem z naj modernimi stroji in iz najboljićega materijala ter dobavljam u vsaki množini po najnižji ceni.

Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradska ulica 22. TELEFON ŠT. 513. 3259

Elektroinženjerje in trg. uradnike

išće velika delnićka drućba za strojarstvo in elektrotehnićno industrijo u Jugoslaviji. Obširne ponu be na uprav. Slov. Naroda pod »Inženjer/4012«. 4012

Konti „I. Marković“ in „I. Lavrič-Vrhnika“ K 3,137.515.20 *)

Dne 3. junija t. l. sem pozval takozvane »mladine« v Jugoslovanski demokratski stranki v Ljubljani, ki so dvigali milijonske zneske iz dveh fingiranih kontov: »I. Marković« in »I. Lavrič«, katere so si otvorili pri Jadranski banki v Ljubljani, naj meni kot odgovornemu ravnatelju Jadranske banke javno in detaljirano položijo račune, v katere »socialne, kulturne in politične« svrhe Jugoslovanske demokratske stranke se je uporabil denar, in sicer K 1.000.000.—, katerega je uprava Jadranske banke dovolila Jugoslovanski demokratski stranki, kakor tudi K 2.137.515.20, katere so si gospodje dovolili samim sebi!

V odgovor na moj poziv objavlja »Jutro« od dne 4. t. m., da gospodje meni, kot predstavitelju Jadranske banke, ne bodo položili računov!

V isti številki »Jutra« pa sta se vendar našla dva gospoda, da mi glede omenjenih dveh kontov dasta s svojimi polnimi podpisani nekaj pojasnil, in sicer predsednik preiskovalnega odseka Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani, g. prof. Reisner in bivši blagajnik iste stranke, g. dr. Klepec.

Gosp. prof. Reisner je prišel k meni dvakrat. Prvič dne 1. junija t. l. dopoldne in je dobil tudi nekaj informacij v tej zadevi. Isti večer je g. prof. Reisner izglasoval zaupnico g. dr. Žerjavu, toda že dne 2. junija se je čutil primoranega, priti ponovno po informacije, ker preiskave še ni dovršil. Gospod prof. Reisner je torej še pred koncem preiskave anticipando vtratil zaupnico g. dr. Žerjavu in mu menico zaupanja podpisal takorekoč in bianco!

Gosp. prof. Reisner trdi, da niso točna moja izvajanja v pozivu od dne 3. t. m., češ da nista niti predsedništvo niti blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke v Ljubljani vedela za fingirane konte, in utemeljuje to s tem, da je račun Marković tekel od dne 4. januarja 1920 do 16. septembra 1920, račun Lavrič pa od dne 29. septembra 1920 do 11. junija 1921 in da so vedeli za nje takratni člani predsedništva gg. dr. Kukovec in prof. Breznik, t. j. g. Marković-Lavrič sam in pa takratni blagajnik Jugoslovanske demokratske stranke, gosp. dr. Klepec.

Fingirani konto Marković je torej (po prof. Reisnerju) obstojal do dne 16. septembra 1920. To ne odgovarja istini! Zadnji dvig iz kontu se je izvršil dne 10. septembra 1920, toda mnogo kasneje se je izvršil velik del nepravilnih alimentacij računa, in sicer dne 26. oktobra 1920 K 235.258.98 in šele dne 13. junija 1921 K 1.341.306.—.

Fingirani konto I. Lavrič je (po g. prof. Reisnerju) obstojal do dne 11. junija 1921. Tudi to mi res! Ta dan so gospodje iz nepokritega računa le poslednjičrat dvignili denar! Vse alimentacije tega kontu pa so bile izvršene šele po tem datumu!

Oba konta obstojata še danes z odprtim dolgom — seveda z dvigi pa gospoda žalibog ni mogla več operirati potem, ko sem prevzel vodstvo Jadranske banke jaz!

Za gospode sta torej obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler so mogli iz njih dvigniti denar za »socialne, kulturne in politične« svrhe JDSa. Potem pa, ko so za milijonske zneske prekoračili od uprave Jadranske banke Jugoslovanski demokratski stranki dovoljeni K 1.000.000.—, ti konti za gospode ne eksistirajo več! To je morala, o kateri bi se vse-kakor dalo razpravljati.

Ce so pa vedeli za te konte gg. dr. Kukovec, prof. Breznik in dr. Klepec kot tedanji funkcionarji v vodstvu JDS v Ljubljani, tem slabše: zakaj so oni to zamočali ostalim članom vodstva JDS in zakaj tega niso zamočali svojim zaupnikom, ki nosijo dično ime »mladine«? Jaz, ki nisem duševno superioren borec za napredek, si predstavljam, da bi se moralo o naklonitvi K 1.000.000.— za JDS izvesti celo vodstvo stranke in da je edino to opravljeno do sklepov glede uporabe stranki naklonjenih zneskov! G. dr. Žerjav pa o stranki pravilnim potem dovoljenemu znesku razven par najnižjim zaupnikom ne pove ničesar in razpolaga ne samo z dovoljenim K 1.000.000.—, ampak kar s K 3.000.000.—! Informiral sem se na raznih mestih in pri odličnih osebah, ki so v vodstvu JDS, toda nihče ni o tem denarju ničesar vedel in nikomur niso bili znani ti konti!

Zahteval sem kot ravnatelj zavoda, kateremu so bili odvzeti na nepravilen način milijonski zneski, da se mi za to javno položi detaljirani račun, v katere svrhe je šel ta denar. Gospod predsednik prečiščevalnega odseka tega ni storil in mi servira neke pavšalne zneske, češ, denar je šel v socialne, kulturne in politične svrhe JDS, ne pa v privatne žepe onih, ki so denar dvigali in s tem — basta!

Najodločnejše se zavarujem proti podtikanju g. profesorja Reisnerja in »Jutra«, češ da sem s tem, da sem v svojem pozivu od dne 3. junija t. l. povdarjal imena dvigateljev denarja, hotel le-te sumničito osebnega koristolovstva! Jaz ni-

mam navade sumničiti, ampak če imam dokaze v rokah, podam obtožbo, ki se v danem slučaju ni glasila na krajo, golju-fijo ali poneverbo gospode dvigateljev.

Gospodje namreč krčevito molče o tem, kje jih trn v peti najbolj boli in hočejo odgovor na moj poziv speljati na tir osebne kristalnočišče časti! Z Vašo izjavo, da se niste osebno okoristili z dvignjenim denarjem, stvar še davno ni končana!

Uprava Jadranske banke je dovolila K 1.000.000.— Jugoslovanski demokratski stranki kot takl. Dr. Žerjav & Co. pa so šli in dvignili ne samo ta znesek, ampak vrhu tega še K 2.000.000.—, vse te milijone iz fingiranih kontov in jih porabili čisto tajno brez vednosti ne-mladinov v »kulturne, nacionalne in politične svrhe«. Dovoljujem si pa tu skromno pripombo, da svrhe mladinev še davno ne predstavljajo svrhe JDS kot take in da ono, kar mladini počenja v okrilju potrebnih JDS, še davno ni JDS sama! To kar sem zahteval, je bil detaljirano javni obračun o teh svrhah — kar pa seveda gospodje »mladini« odpravijo s pavšaliranjem zneskov, češ, mi smo porabili te zneske, mi in nikdo drugi smo JDS, ergo je porabila te zneske za sebe JDS!

Toda, čeprav za gospode (po g. prof. Reisnerju) že davno več ne eksistirajo ti konti, čeprav glasom »Jutra« od dne 4. t. m. »možje, ki žrtvujejo vse duševne in fizične sile v borbi za ideje jugoslovanske demokracije«, menil kot zastopniku od njih oškodovanih delničarjev Jadranske banke nočejo položiti računov o uporabi denarja, češ saj jih nismo vtaknili v svoj žep. — gospodje, to še davno ni vse!

Ponavljam, da se jako čudim, da se ti gospodje niso niti vnašali, kdo daje denar, s kako pravico in od kod prihaja! Vseled tega objavim danes, kako sta bila fingirana konta Marković in Lavrič alimentirana:

1. Alimentacija konta I. Marković:

8. I. 1920 prodal Marković 3.000.000.— avstr. kron za . . . K 2.100.000.—
12. I. 1920 kupil Marković 3.000.000.— avstr. kron za . . . 1.725.000.—

Dobiček . . . K 375.000.—

Dispozicije za transakcije je podpisoval obkrajat Marković, čitaj prof. Breznik, prevedla sta te dispozicije gg. Praprotnik in dr. Kavčnik, takratni vodje Jadranske banke. Interesanto je, da je g. prof. Breznik prodal avstr. krono par dni prej, predno jih je kupil. G. prof. Breznik je torej pod okriljem g. dr. Žerjava, »predstavitelja« JDS, delal borzijske spekulacije z devizami, seveda vse v »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«!

2. IV. in 16. IV. 1920 položeno v gotovini . . . 48.800.—
10. VII. 1920 prodal Marković 229.000.— za . . . K 1.000.000.—
22. VII. 1920 kupil Marković 229.000.— za . . . 893.110.—

Dobiček . . . 106.890.—

tudi tukaj je g. prof. Breznik prodajal devize, ki jih ni imel, tudi tukaj torej borzijskono izrabljajo kurzov v posvečene namene same JDS, kakor trdijo danes gospodje;

26. X. 1920 je položil g. Praprotnik 2/3 dobička, ki bi imel pri prodaji 66 vagonov svinca (g. Kamenaroviču je spodrsnilo?) pripasti Jadranski banki na podlagi njene pogodbe od 31. XII. 1919 s sokonzorjalisti Zadržno zvezo in Zvezo slov. zadrug . . . 335.258.98

13. VI. 1921 je naložil g. Praprotnik del denarja, za katerega je bil oškodovan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca . . . 1.341.306.—

27. X. 1921 položil v gotovini Emil Krištof Ljubljana . . . 25.996.—
Skupaj . . . K 2.133.250.98

2. Alimentacija konta I. Lavrič:

15. VI. 1921 položeno v gotovini . . . K 756.000.—
t. j. bila last Jadranske banke, shranjena kuvertirano v privatni blagajni v pisarni dr. J. Kavčnika. G. A. Praprotnik je »transakcijo« izvršil.

16. VI. 1921 položeno v gotovini . . . 242.581.85
ista manipulacija g. A. Praprotnika

27. X. 1921 položila v gotovini Mila Krištof . . . 25.670.—
Skupaj . . . K 1.024.251.85

Na oba fingirana konta je bilo torej z gornjimi manipulacijami vložen skupaj . . . K 3.157.502.83
dvignjeno pa . . . 3.137.515.20
razlika od K 19.987.63

izhaja iz debetnih obresti, ki so se v poslovalnici zavoda morale računati nepokritim kontom, iz katerih se je dvigal denar.

Gospodje »mladini«, imenovani v mojem »Pozivu« od dne 3. junija t. l., ki uzurpirajo za sebe pošteno ime JDS, so torej tajno dvigali denar pod krivimi imeni iz fingiranih kontov, potem pa so svoj dolg poravnali deloma z borzijskimi spekulacijami, deloma pa s tem, da je njihov osebni in politični intimus, sedanjí generalni ravnatelj Slavonske banke v Zagrebu kot eden od upraviteljev Jadranske banke jemal iz blagajni njen denar za te konte ali pa kril njihov dolg z denarjem, za katerega je bil po njegovi zaslugi prikrajšan Propagandni fond za Koroško pri prodaji svinca!

Vzajem na znanje izjavo g. dr. Klepca, da je kot blagajnik JDS v Ljubljani vedel za te fingirane konte in da je razumljivo, da njegov naslednik o tem denarju ni zvedel ničesar. Meni pa je nerazumljivo, zakaj blagajnik JDS, gospod odvetnik dr. Klepec, ki kot praktični jurist mora poznati vsaj glavne dolžnosti blagajnika, ni smatral za potrebno, da bi pri predaji blagajni svojemu nasledniku v oktobru leta 1921. istemu predal tudi odprta dva konta in še manj depozit od krou 254.505.25, ki ga v »Jutru« od dne 4. t. m. navaja gospod predsednik razčiščevalnega odseka, prof. Reisner, med svojimi pavšalnimi zneski kot »neporabljene naložbe in zaloge« in ki so ga gospodje »mladini« dvignili torej že pred en in pol letom iz fingiranih kontov, ne da bi ga potrebovali v svoje idealne svrhe!

Gospodje narodni poslanci, odvetniki, profesorji, visoki funkcionarji, ali se niste nikdar vprašali, od kod ves ta neizčrpní zlati vir za Vaše »socialne, kulturne in politične svrhe JDS«?

Ali Vam ni prišlo nikdar na misel, da je uprava Jadranske banke dovolila le K 1.000.000.— Jugoslovanski demokratski stranki, ne pa K 3.000.000.— Vam?

Ali se Vam kot juristom niso vzbujali pomisleki, ko je g. A. Praprotnik kot velikopotezni bankir s široko gesto motel milijone v Vaše klobuke, da li je v to tudi upravičen?

Ali se Vam zdi jako moralno, da sta za Vas obstojala ta dva konta samo tako dolgo, dokler ste iz njih mogli dvignati milijonske zneske in da ste denar za Vaše čiste politične, kulturne in socialne svrhe črpali iz fingiranih kontov, alimentiranih deloma iz Vaših borzijskih spekulacij pod okriljem JDS? Zakaj pa je g. dr. Žerjav disponiral v politične svrhe denar v nekem drugem slučaju, namreč iz političnega računa pri Jadranski banki »Kmečki fond« pod svojim pravim imenom?

Kedaj je JDS kot taka bila obveščena o daru kron 1.000.000.—, kedaj ga je prejela, kedaj je o njega uporabi odločala, kedaj in koga je pooblastila v izvršitev tozadevnih svojih sklepov, — ker mi ni razumljivo, zakaj se je šele po mojih navedbah v letnem poročilu Jadranske banke sestavila preiskovalna komisija pod cenjenim predstvom g. profesorja Reisnerja, če je bila stvar v stranki že poprej v popolnem redu?

Iz vseh teh, danes Vam razloženih vzrokov sem zahteval od vsakega od Vas javen in detaljiran obračun o zneskih, ki ste jih dvigali, ki mi ga pa ne daste!

Tukaj, gospod predsednik preiskovalnega odseka, postavite Vašo metlo in čim temeljitje boste razčistili, tem hvaležnejši Vam bodem jaz kot ravnatelj oškodovanega zavoda, JDS kot taka, in vsi oni, katerim namen ne posvečuje sredstev, posebno pa ne, če je bil ta namen tak, da o gornjih milijonih niso smeli vedeti niti oni, ki so z gospodi »mladini« sedeli za isto mizo v vodstvu JDS!

V »Jutru« od dne 3. junija t. l. minister g. dr. Žerjav napoveduje razvite skorajšnje velikopotezne gospodarske akcije za Slovenijo in v istem listu kliče bivši minister, narodni poslanec in odvetnik g. dr. Kukovec »parvenijem večinom neznatne vzgoje in srednje moralne kvalitete«: »roke proč!« od »duševno superiornih ljudi, propagatorjev vodilnih idej in borcev za napredek!« Jaz kot skromni bančni uradnik koncediram drage volje obema gospodoma njihovo velikopotezno gospodarsko sposobnost in duševno superiornost in dvigam roke pred temi odličnimi lastnostmi. Skromnjo prošnjo pa imam na gospode: roke proč od blagajni Jadranske banke, katere odgovorni ravnatelj sem jaz!

Ljubljana, dne 6. junija 1922.

Čiro Kamenarović,
ravnatelj Jadranske banke.

Otvoreno pismo gospodinu Dr. Pavel Pestotniku u Ljubljani. *)

U Vašem članku, objelodanjenom u »Jutru« od 3. VI. 1922. Br. 130. pod naslovom: »Kajnostvo«, pozivate me da kažem slovenačkoj javnosti što sam radio u času kad ste Vi, u vremenu dok je visio nad Vama paragraf veleizdajstva za najmanje djelo srbofilstva, neustrašivo i punim imenom potpisivali korespondencu za J. D. S., i da se operem prigovora hajdukovanja s idejama udruženog jugoslovenstva.

Pošto Vas, gospodine Dr. Pestotnik, nit znam nit poznam, ne pojnim s kakvim mi pravom postavljate pitanja koja ne stoje ni u kakvoj vezi sa mojim poslovnim izvješćem nit sa vašim neustrašivim potpisivanjem korespondence.

Ako Vi smatrate da je to ipak u vezi sa mojim izvješćem, obzirom na aferu koju je potaklo »Jutro«, onda bi najelemenarniji principi pristojnosti zahtjevali od Vas i od Vaše družine da se držite reda, t. j. da sačekate najprije riješenje pitanja koja su prva postavljena i koja su u toku prečiščivanja, pa tek onda da postavljate nova.

Ma da mi, dakle, ne bi nalagala dužnost da vam za sad odgovaram, opet ću, u kratko, iznimno odgovoriti Vašem pozivu iz osobitog obzira što ste se potpisali punim imenom, poslije toliko poziva i pitanja koja su na mene uputila i postavila razna nekrštena dvonošćad pod firmom: »x«, »R. O.«, itd.

Za vrijeme kad ste Vi, gosp. Dr. Pestotnik, kao k. k. oficir, neustrašivo potpisivali korespondencu, dok je nad Vami visio opasni paragraf veleizdajstva, ja Vam, na žalost, nijesam mogao praviti društvo, jer je za mene taj paragraf bio već davno obješen: na ime, ja sam još augusta mjeseca 1916. bio osuđen od vojničkih austrijskih vlasti na smrt za veleizdaju.

Ne pojnim dobro što podrazumijevate pod »hajdukovanjem«, dočim sam uvjeren da, Vi sam, nemate o tome nikakvog pojma.

Godine 1915. bavio sam se u Srbiji, kao član i delegat Jugoslovenskog odbora iz Londona, poslom organizacije jugoslovenskih dobrovoljačkih četa. U to vrijeme, ako se ne varam, vi ste bili cesaro kraljevski oficir.

Svršetkom godine 1915. i početkom 1916. poticao sam se po Arbaniji, kao član savezničke misije za organizaciju pomoći srpskoj vojsci i srpskim izbjeglicama. Vjerovatno, Vi ste se možda u to doba već spremali kako ćete neustrašivo potpisivati korespondencu.

Docije, nastanio sam se u Marselju, radio da izdržim sebe i svoju porodicu, i istodobno, služio crnogorskom kralju. U isto vrijeme napisao sam par izjava koje Vi i Vaši prijatelji nazivljete brošurama.

Vas i Vaše interesira, vjerovatno, samo ovo dvoje posljednje. Razumijem vas.

Kao trinajestogodišnje dijete, uskočio sam u Crnogoru; kao momče, služio sam na dvoru crnogorskog kralja i položio mu zakletvu vjernosti; kao čovjek, vjeran zadatoj riječi, stajao sam uz bok svom vladaru; kao Srbin, smatrao sam i smatram za čast što mi je palo u dio da vjerno služim crnogorskog, dakle i srpskog vladara, i to u njegovim najtežim danima kad se je, starac, savio pod teretom duboke starosti i pod pritiskom teške sudbine.

U Italiju nijesam otišao kao emigrant, nit sam imao nit imam sa emigrantima, u Italiji, nikakve političke nit poslovne veze.

Za podrobnije informacije o mom »hajdukovanju«, izvolite se obratiti na vašu i vaše družine perjanicu, današnjeg predsjednika kluba J. D. S. u Beogradu, koji je, negdje u ono doba kad ste vi neustrašivo potpisivali korespondencu, isto tako neustrašivo potpisivao ukaze u Bordeaux i Parizu, kao ministar predsjednik i prvi dvorjani kralja Nikole.

Gospodine Dr. Pestotnik, mene je majka djetetom učila da se ljudi vežu za riječ, a volovi za rogove.

Što se tiče brošura, te su po mene napisane, potpisane i otštampane, ali ne u Švajcarskoj, kako vaši pričaju, već u Francuskoj, i to namjerno. Sadržina je mojih brošura takova, da se je po gdje ko mogao naći uvrijeđenim, pa se za to nijesam htio skriviti u Švajcarskoj pod zaštitom neutralnosti, već sam otišao u savezničku zemlju gdje je bio na snazi prijelik sud za »defetiste«, i gdje sam zatražio od nadležne savezničke vlasti da budem uzet na odgovornost i sudjen, ako sam što kriv.

Ta je moja molba otštampana također u brošuri.

Pošto se, kako vidim, Vi i Vaša družina osobito interesirate za moje brošure, ja ću vam rado izći u susret i, kao auktor, prepustiti pravo prevoda i preštampanja pod slijedećim uslovima: da ishodite za to dozvolu od nadležne vlasti, što će vam jamačno biti veoma lako, obzirom na vaše veze; da prevod bude tačan i ovjerovljen; da brošure budu u cjelini otštampane, a ne samo pojedini odlomci. Postavljam još jedan uslov: da ishodite izjavu od predsjednika J. D. S. u Beogradu, vlasnika »Demokracije«, g. Lj. Davidovića, da ja mogu istodobno slobodno objelodaniti dokumente iz kojih sam crpio podatke o ondašnjoj srpskoj politici i o stanovitim srpskim političarima, dokumente koji su mi bili izručeni od vodja današnje JDS, ondašnjih članova opozicije na Krfu.

Mislim da su ovi moji uslovi skromni i opravdani. Za svako svoje djelo i za svaku svoju riječ, ovde ili na strani, odgovaram u punoj mjeri, i to: vlastima, odmah, na zahtjev; ostalima, po redu. Posljednima, samo u toliko u koliko se budem smatrao dužnim uopće im odgovarati.

Ljubljana, dne 6. juna 1922.

Č. Kamenarović.

* Za vebino tega spisa je srednja odgovorna la takiko, x. kolikogodolča zakon.

